Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 22 ЯНВАРЬ, 1985 ШУ. ◆ № 10 (7045). ◆ Мах 3 кеп.

Керттерча промышленно-производственни фондех пайда эцилга тоаде. Металлообрабатывающи оборудоване балха сменноста коэффициент 10 процент лакхъе, 15 процентал кIезигагIа йоацача балха моттигашта аттестаци е, бухсоццаш хьахулачунга хьежжа, къахьегаме дакъа лацара коэффициент юкъе а йоалаяь къахьегамах мах тергболаш къахьегам вIаштIехьбаккхара бригадни формашта 75 процентал кIезигагIа боаца болхлой юкъеоза, цу даькъе хозрасчета хьалашка болх бераш — 25 процентага кхаччалца.

(Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхоша 1985 шера тIайийцача социалистически декхаращцара).

ЦХЬА БАРТ БОЛАШИ КХОТАБЕННЕИ

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШТА РЕГИСТРАЦИ ЯР

Ленински партена гонахьа айхха кхотабенна а болаш накъаболх советски нах союзни автономни республикай Лакхехьарча Советашка, халкъа депутатий моттигерча Советашка деча хоржамашта. Цар раьза болаш хьаллоац социалистически Даьхен низ чIоагIбара, халкъа хьалтаро тоаяра, планете машар хилийтарах чIогIбаран тIаерзаяь КПСС чурен арахьарен политика. Пятилетка чаккхIоалача шерах хьинаре болх бу, доккхий хIамаш карагIдувларца парте XXVII съезда накъаболха шу де лаьрхIа ба къахьегамхой.

Хоржамашта еча кийчоно къаьгга тешал ду социалистически демократи дIахо дегIаяран кIоаргьяларан, пачхьалкхени обществан гIулакхашта доал де къахьегамхой кхы а шерагIа юкъеувзаш хилара. Парте хадданза лех халкъа Iаьдал чакхдахара керда, эффективнегIа йола средстваш, практике техкача цун дикагIйолча формаех пайда дикагIа эцаргбода гIулакх де гIерт из. Цу балха тIа керттера уйла тIайохийт Советашта, къахьегама коллективашта, вай демократически система ерригача звеньяшта енна йоккхий бокъонаш йиззаи лерргIен чаккхъяхара.

Кердача лоархIамеча этапа чу яьннай хоржамий кампани: 19 январе регистраци е, йолаяьй союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла харжа оттабаьча кандидаташта.

Массава а дегаш гIоздаьнна волча хьале хилар РСФСР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча Москверча Куйбышевски хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани. Заседани хьайийллар комиссе председатела Ю. И. Калинина, «Моспромэлектроконструкция» яхача производственни объединене бригадира.

— Хургдола хоржамаш, — аьлар цо, — вай строя демократизм керда хьахьокхар хиина ца Iеш, партеи халкъаи юкъера бувзам хадаргбоацаш хилар гучахьа бакъдеш а, харжархой политически хьинар чIоагтIа айдалара къаьгга тешал а да. Союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла кандидаташ оттабеш советски наха эггара хьалха цIераш яьхар Коммунистически партен Советски пачхьалкхени кулгалхой. ЧIоагтIа гIаддахаи дегаш гIоздаьннеи долаш хайра вайна КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель К. У. Черненко Куйбышевски округе гIолла ше харжийта раьза хиннилга.

Уж дешаш чIоагтIа, дIаьхдаь тIоараш а тохаш тIанийцар гулбеннараша.

(Инстедоалар 2-ча оагIо тIа).

● *Кхояьча материалий чотагIа*

БОАРАМЕ КЪАХЬЕГ

Вай республике дукха предприятеш я дIадаха шу дикача толамашца чакхдаьккха, ханал хьалха пачхьалкхен план кхоачаш а еш. Царна юкъе ший моттиг дIалоац «Терек» яхача мебельно-дахчан хIамаш еча производственни объединене № 2 йолча филиало.

ДIадахача шера ше тIанийца хиина декхараш коллективо ворхIлагIча декабре кхоачашдир. Юхейнсача хана планал совгIа 5774 эзар сома продукци арахийцар. Шоай низагIа бIубенна йолча коллективо хьинар айдаь дика къахьегаш дIадоладаьд аргIанара шу а. ТIанийцача социалистически декхарашка хьежача де дезаш хьалхашка латтараш дукха да. Царна юкъе къаьстта бIарг тIаозаш я ши пункт: кхояьча бийдала, электроэнерге чотах шин дийнахьа болх бергхилар, къахьегама овсарле планал совгIа 1 процент лакхъяри продукци хьаярга дIадодар 0,5 процент лохдари. Уж ши дош, цхьан пункта чу дерзадара чулоацам кхетабе боагIа производстве цхьаттара лоархIаме а шоайла геттара чIоагIа бувзам болаш а уж хиларца. Бийдала кхом беш хилча продукци хьаярга дIадодар лохлу.

Таханарча денна филиала коллектив духхьал букъбетта гIандаш хьадеш я. ХIаьта хьадеш дола гIандаш эцархоша дукха ца латтийташ дIанийдергдолаш хоза а дика а хила деза. Бийдал кхояра а продукци хьаярга дIадодар лохдара а тIехьа чIоагIа къовсам лоаттабу укхаза. Хьунпхьараша цу даькъе малагIча таронех пайда эцаш кхоачашде лерхI декхараш? Балха технологически процессага дилла дукха лоадам боацача юхеюсача отходех хьахулачох кхоачашде вIаштIехьдоал уж декхараш. Эггара хьалха терко е еза столяраша беча балха, хIана аьлча, цар говзалгара дIадолалу деррига. Укхаза къахьегача столярий дика ка йоал шоашта дийнахьа болх бе хьахьожаяьча хьун материалий отходех хIама юхе ца юташ хургдолча гIандий оатхалаш хьае. ЛерттIа из болх чакхбаьккхача, йоагIача совленах пхи-ялхI оатхал хьае вIаштIехьдоал цар. Массаболча столяраша сменах даьр дIалаьрхIача планах доацаш итт гIанд вIашагIдоллал оатхалаш хьаю цар духхьал кхояьча хьун материалех. ТIаккха, шлифовщикаша уж оатхалаш шаьр а йий, тIагIолла лак хьекха кийчъю. Укхаза царех тийша а дукха да кхом бара даькъе, лак хьокхача хана Iоухийташ из доа а ца деш кхом бе хар да керттердар. Из дика цар вIаштIехьдалар гуш да. Кхояьча материалех яьча продукцена а лак тоъаргдолаш шоай болх вIаштIехьбаьккхаб шлифовщикаша. ГIандашта кIада тIатохаш болча отделочникаша ло боаккхача хана шоай низ кхоачар ду йоагIача нормал кIезигагIа кIада кходе гIерташ, из хьожадеш совдаккхара. Из дика вIаштIехьдоал Мальсагова Лейлай, Юсупова Куржаний, Гасиян Розай, кхычар. ХIамашта хьурмат дарца хьадар дукхагIа хилийта гIерташ къахьег цар.

ТIахьежача лоадам боацаш хетача хIамах хьахулар шу чакхдоалаш белгтала гуш хул. Соахка иштта болх барах цхьан гIандага дIадодар сомага кхаччалца лохдир цар.

М. БАРАХОЕВ.

КПСС обкоме

КПСС обкома бюро аргIанарча заседане дийцар РСФСР, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советашка, халкъа депутатий моттигашкарча Советашка хоржамаш де кийчо яра КПСС Надтеречни райкомо беча организаторски а массово-политически а балха хьакъехьара дош.

КПСС обкома бюрос белгалдаьккхар, парте Надтеречни райкомо хоржамашта кийчо яра белггала болх чакхбоаккхаш хилар.

Хоржамий кампанена кийчо яра а из чакхъяккхара а хоадам боллаш организационно - пропагандистски гIулакхаш ду парте райкомо, царна юкъе къахьегамхоша, района берригача харжархоша шерра дакъа лоацилга Iалашду. Хоржамашта кийчо ярца дувзаденна дешаш дийцад партийни, советски, боахама актива совещанешка, агитпунктай заведующей, агитаторий, политинформаторий семинарашка.

Къахьегама коллективашка лакхача организационни а идейно-политически а боараме чакхъювц депутаталла кандидаташ увттабара а хьаллацара а хетаяь хоржамашта хьалхара собранеш. Депутаталла кандидаташ паргIатта а массе оагIорахьара а бувцилга, хоржамаш дарца ювзаенна предложенеши заявленеши къестаелга Iалашду, уж ювцаран кхоачашъяран учет лелаю.

Хоржамашта кийчо еча хана парте районни комитето организационно-массови балха тайп-тайпарча формаех а методех а пайда эц.

ЛоархIаме политически кампани, пятилетка толаме чакхъяккхара, КПСС XXVII съезда, советски халкъо Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа Котало яьккха 40 шу дизара даха ма доагтIара накъадахара хьаддача декхаращца айхха ювз. Наха юкъе беча политически балха юкъмоттиге латт КПСС ЦК октябрьски (1984 ш.) Пленума решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкой выступленеш дIайовзийтилга.

Дукха къахьегама коллективаш хоржамаш хула ди хьинаре къахьегарца белгалдаккха гIерт.

Цунца цхьана парте райкомо, райисполкомо, профсоюзни а комсомольски а организацеша наха юкъе бу болх чIоагIбара, къахьегамхой доккхий производственни толамаш дахар духьа оарцагIбахара хоржамашта хьалхарча кампанех бизза пайда эцац.

Наха юкъе агитационни болх бара ледара юкъсувз кулгалду партийни, советски, боахама болхлой. Хоржамашта хьалхара совещанеш яра, харжархошца депутаталла кандидаташ вIашагIбеттабалара кхоачам боллаш кийчъяц помещенеш. Мела лелабу харжархой спискаш оттаяра болх. Кхоачамбоацараш да гойтара агитаци кийчъеча.

КПСС обкома бюрос парте Надтеречни райком, райисполком декхарийла яьй уж кхоачамбоацараш дIадаха, РСФСР, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советашкара, халкъа депутатий моттигашкарча Советашкара хоржамаш партеи халкъеи цхьоагIо дIахо чIоагIъяра, наьха политически къахьегамеи хьинар айдара, социалистически демократи дIахо дегIайоалаяра, пачхьалкхен а общества а гIулакхашта доал деча гражданаш дукхагIа юкъеозара хьале чакхдаха.

Бюро заседане дийцад 1984 шера промышленноста, транспорта, гIишлошъяра, юрта боахама балха итогех а 1984 шера 15 ноябре КПСС ЦК Политбюро заседане новкъоста К. У. Черненкос даьча къамаьлагара хьайоагIача положенешкен выводашкеи хьежжа цхьайтталагIа пятилетка толаме чакхъяккхарца дувзаденнача декхарех а дола дош. КПСС обкома бюрос белгалдаьккхар, парте XXVI съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкой указанеши выводаши кхоачаш а еш, республика партийни, советски, профсоюзни, комсомольски органаша плана а социалистически декхарий а керттера хьокхамаш толаме кхоачашдаь хилар. Республика промышленность ханал хьалха лоархIаяьй продукци маьхала яккхара планах. Планал совгIа ехкай 26,6 миллион сома маьха яр, тIанийцача декхарех 15 миллион сома маьха йоxка езача. Кхоачашдаьд планал совгIа къахьегама овсарле 1,1 процент лакхъяра а продукцега дIадодар лохдара а декхараш.

Халкъа эша товараш хьадара планаш 102 процент кхоачашъяьй. Производственни коллективашка тIатеIIа болх бу материальни, доагора - энергетически, кхыйола ресурсаш кхомбеш дIаахийтара тIехьа. ДIадахача шера шоай болх тоабаьб машиностроительни, металлообрабатывающи, транспортни предприятеша. 1984 шера продукце боарамах лоархIаяьй бувзама предприятеш.

Белггала болх бу капитальни гIишлошъяра эффективность айяра, темпаш сихъяра, цхьайтталагIча пятилетка планови заданеш кхоачашъяра.

Республика агропромышленни комплекса къахьегамхоша Кхачан программа заданеш кхоачашъяра тIадерзадаь гIулакхаш чакхдаьхад. 1983 шераца кийсдича юрта боахама валови продукци 17 миллион сома маьха дукхагIа яьккхай.

1984 шера карагIдаьнна производственни толамаш белгал а доахаш, КПСС обкома бюрос парте городской а районни а комитеташ, халкъа депутатий исполкомий Советий, юххьанцарча партийни организацей, боахама кулгалхой теркам тIаберзабир промышленносте, гIишлошъеча, агропромышленни комплекса предприятешка йолча таронех бизза пайда ца эцаш хилара. Цхьайола предприятеш пятилетка контрольни цифрайл тIехьаюс, продукци хьаяра а маьхалъяккхара а 1984 шера планех лоархIаяц, договорни декхараш кхоачашделга Iалашдац, хIаман кхомбара а хьурматдара а боагтIаш бола къовсам лоаттабац. Масала, продукци маьхалъяккхара плац кхоачашъяьяц йиъ коллективо, къахьегама овсарле яр — нийсне. Царна юкъе я швейни производственни объединени, заводаш: «Пищемаш», «Красный молот», Грозненски консервни, Назрановски трикотажни фабрика, кхыяраш. Поставкаш яра заданеш а декхараш а теркалдича реализаци яра план кхоачашъяьяц 12 предприяте. Царгара потребителашка дIа ца кхоачаш йисай 46 миллион сома маьха продукци. Эггара дукхагIа дIа ца йохьийташ продукци йитай «Грознефтеоргсинтез», «Чечениигушвино» объединенеша, моттигерча промышленноста министерствос, «Красный молот», биохимически заводаша.

Соахкарча шераца нийсдича укх шера 20 предприяте лохбаьб товарни продукци арахецара боарам. Эггара чIоагIагIа тIехьайисай «Грознефтеоргсинтез», «СевКавнефтегазпереработка» объединенеш, шекар ду а даьтта доаккха а заводаш, маькха комбинат, Назрановски трикотажни фабрика.

Дуккхача коллективаша йоагтIаш йола йоакхо яц оттальча номенклатурагIа продукци арахецара. Цхьайолча предприятеша во продукци хьаю (Грозненски кога гIирс бу а Назрановски трикотажни а фабрикаш, швейни а текстильно - галантерейни а объединенеш, шурий а кхачан а промышленность). ХIанз а тIехьа дуккхача предприятешка хайра йоакхо яц дIадодачох хьабоала пайда боаккхагIа хилийтара, къахьегама овсарле лакхъяри алапии нормативни хьисапе хилийтара.

Республика партийни а советски а органаша доагора-энергетически ресурсашта кхомбелга чIоагIдара хьакъехьа дукха решенеш тIанийьяле а, электрически, йIовхала энерги а газ а кхом ца беш дIаухийташ Iалаьмате дукха моттигаш я. ХIаьта цо, Iа шийла латтача хьале, кхы тIа а халонаш нийсйолийт промышленни, юрта боахама, коммунально - бытовой предприятеш а баха нах а доагорцеи электроэнергецеи Iалашбеча. «Грознефтеоргсинтез», «СевКавнефтегазперераб о т к а», «Грознефть». «Чеченингушвино» объединеней, Нохч - ГIалгIай гIишлошъяра управлене, юрта боахама, жилищно-коммунальни боахама кулгалхоша оттаьча режимаштен энерги дIаахийтара лимиташтен лерттIа тIахьожам ца лоаттабарах а гIулакх ведомственни хьисапе леладарах а укх шера январь бетта 4,7 млн. квт-сахьат электроэнерги дукхагIа йоагаяьй.

Из гIулакх къаьстта вочча хьал тIа да зIамигача предприятешкеи коммунально-бытовой секторей. Назрановски, Грозненски, Шалински, Урус-Мартановски районий кулгалхоша доагтIаш дар ца дарах электроэнерги лечкъаеш, йоаеш моттигаш хул, из бахьан долаш дукха низ тIалатт электросетевой оборудованиена, хIаьта из йоха а йох.

ГIулакх вочча хьал тIа доаких «Грозэнерго» районни энергетически управлене электростанцей энергетически мощностех бизза пайда ца эцаро, цахаддаш технологически цикл йолча предприятешка, маьих еча заводашка, хий лоаттадеча система насосни станцешка, канализацега, районни котельнешка, тягови подстанцешка, горэлектротранспор т а г а, унахцIено лораяра а просвещене а учрежденешка болх байтара хьдда система ца хиларо.

Парте городской а районни а комитеташа, горрайисполкомаша, юххьанцарча партийни организацеша энергоресурсаш дIаахийтара оттаяь лимиташ кхоачашъяра хайра тIахьожам лоаттабац, къахьегама коллективай болх боагтIача бесса тIаберзабац экономе режим цIенхаштта лелаяра, цу даькъе боахама кулгалхошк а р а доагтIар лерттIа хьадехац.

КПСС обкома бюрос къаьстта белгалдаьккхад, капитальни гIишлошъечара хьал тоадар ледара лелилга.

Подрядни управленеш а тресташ а, предприятеш, ведомстваш - заказчикаш массаза а яхар санна лоархIаяц пачхьалкхен капитальни вложенеш караерзаяра, керттера фондаши мощносташи хьалъяьяхара планови заданеех. Исполнительски дисциплина лоха хиларах, хьаувтташ дола дешаш ханнахьа къеста ца дарах керттера фондаш болх бе йолаяйтара, госкапвложенеш караерзаяра планаш кхоачаш ца еш йисай Къулбаседа - Кавказски магистральни нефтепроводий управлени, трест «Грознефтегеофизика», заводаш: биохимически, «Пищемаш», «Красный молот», «Грозэнерго», «Чечингавтодор» управленеш, торговле министерство, дулха комбинат.

ГIишлош хьалъелга геттара во леладаьд Къулбаседа-Кавказски магистральни нефтепроводий управлене (начальник В. П. Трегубов). «Чечингавтодор» управлене (начальник Х. М. Алмасханов).

КПСС обкома бюрос парте городской а районни а комитеташ, халкъа депутатий Советий горрайисполкомаш, профсоюзни а комсомольски а организацеш, министерствай, ведомствай, объединеней, промышленноста, транспорта, гIишлошъяра, юрта боахама, торговле, бахача наха бытовой гIулакхаш деча предприятей а организацей а кулгалхой декхарийла баьб белгалдаь кхоачамбоацараши гIалаташ дIадаха, 1985 шера а цхьайтталагIча пятилетка а планови заданеши тIанийца социалистически декхараши шеко йоацаш кхоачашдара организаторски а наха юкъе бу политически а болх тIаберзабе. Къаьстта теркам тIабахийтаб йIовхален электрически энерги, газ чIоагIъяьча лимиташка хьежжа хIара предприяте а организаце а дIаахийтара, цу гIулакха хIара ден-бус тIахьожам лоаттабара.

Доагора - энергетически ресурсаш доал ца деш, йоаеш бола гIулакхаш тIара нах цIенхаштта бехктоцхаме увза беза. Доагора - энергетически комплекса къахьегама коллективай хьинар тIадерзадолда мехкдаьтта, газ яккхара планови заданеш а социалистически декхараш а ханал хьалха кхоачашдара, йолаш йолча энергетически мощностех биззагIа пайда эцара.

Мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ дIакхухьача машиннаькъа вагонех а локомотивех а дикагIча тайпара пайда эцара тIехьара тIахьожам чIоагIбе, мухь тIаботташ а тIера Iобоаккхаш а йоаккха ха лоацъе.

Нохч - ГIалгIай АССР кхачан фонд лерраг1а дегIакхувлара мелиораци яра а мелиораци яьча лаьттаех а боагтIача бесса пайда эцара тIаерзаяь йIаьххача ханарча программах бола соцам тIанийцаб. Цу тIа белгалдаьд, хий дехкача лаьттаех пайда эцилга Iалашдар, хий дехка керда системаш хьаяр, къаьначарна реконструкци яр, культурно - технически балхаш чакхдахар, мелиораци яь лаьтташ карадерзадеча боахамий производственни а социальни а база хьаелга Iалашдар.

КПСС обкома бюрос парте горкомашкара, райкомашкара, горрайисполкомашкара, агропромышленни объединене республикански советагара, юрта боахама а мелиорацеи хий боахамеи министерствашкара, «Чеченингушплодоовощхоз», «Чеченингушвино», НГIАССР Госкомсельхозтехника объединенешкара, республикански юртбоахама опытни станцегара, Грозненски опытно-мелиоративни станцегара, агропромышленни объединеней районни советашкара, хинбоахама организацешкара, колхозашкара а совхозашкара а хьаднйхар мелиораци яь даьнна лаьтташ тоадара ларда тIа хIанз хий дехкача а хий дехкаргдолча а лаьтташ тIара чудахьаш дар укх гарггарча шерашка дукхагIа хилийтар, хинбоахама системашта эксплуатаци елга эргадоаккхаш тоадар, лаьтта леладара интенсивни системаш, индустриальни технологеш, юртбоахама культураш программировании хьисапе хьувкъаелга юкъеккхувлар, Iилман ларда тIа оттаяь севообороташ караерзаяр, къахьегам вIаштIехьбаккхара прогрессивни формаш юкъейоалаяр, мелиораци яь лаьтташ дола боахамаш минеральни удобренешца а эшача юртбоахама техникаца а йизза Iалашдар. Агропромышленни комплекса берригача къахьегамхоша кхы а хьинарегIа лелаболба лаьтта леладара культура дIахо айяра, мелиораци яьча лаьттаех дукхагIа пайда эцара, хий дехкача хIара гектара тIара ялат, доакъарен кхыйола юртбоахамен культураш хьувкъаяра тIаберзабаь болх.

Бюро заседане дийцар кхыдола дешаш а.

МИШТА IАНГАРА ДОАХ ХЬАЙБАШ

ДОАКЪАРА ЦЕХАША БОЛХ БАЦ

Ленина цIерагIа колхоз. Соахкарча декхарех дика лоархIабир цу боахама хьайбаш леладераш. Пачхьалкхенга дулх дохкара план 107 процент кхоачашйир, хIаьта шура йохкара — 101, тха — 111,5 процент.

—Цох кхоачамбаь Iе дага яц тха коллектив, — йоах В. Богатырева. — Укх шера дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара соахкарчул цхьацца килограмм дукхагIа шура а йоаккхаш пачхьалкхенга из йохкара карарча пятилетка плац Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дузача дийнахьен шера план 11 беттан кхоачашъе дош деннад оаха.

Мишта чакхдоакх лаьрхIар? ХIанзарчоа шура 0,3 килограммал дуккхагIа яккха карагIдалац. Тоъаш дац ферме доакъараш. Эшачох 79 процент мара кийчдаьдац уж. Цунца цхьана, долчох ма хулла дикагIа пайда эца гIерт хьайбаш леладераш.

Рационах дийнахьен буси шишша килограмм жоми концентраташи, 50 грамм диамоне фосфат, кхы тайпа микродобавкаш йоагIа хIара Iатта. Из доакъар ше долчча тайпара лац. Мелача хи чу вIашагI а эдеш, кхы тIа патока а техе лаьрххIа йолча бепкашка муж кийчбу. Из юхе хIама ца юташ дIабуъ доахана. Ча дикагIа дуаргдолаш аьтачул тIехьагIа цу тIа а ботт иштта кийчбаь муж.

Кердача хьисапе алапеш телилга юкъедоаладаьд укх шера цу ферме. Шура дукхагIа, хьаьнагIа ме йоаккх, из яккхарга дIадодар лохагIа ме хул дукхагIа ахча лу хьайбаш леладерашта. Цу гIулакхо а декхарийла бу уж доакъара ма хулла кхом бе а, цунах дикагIа пайда эца а.

—ХIанз тха ферме болх беча хIара саго юкъера лаьрхIача 200 сом алапи эц бетта. Из кхы а дукхагIа хургдар цхьадолча кхыча боахамашка санна гIожа доакъар хьаьндеш доахана тела таро яларе. Масала, XX партсъезда цIерагIча колхозе силос, доакъара свеклаш доакъар кийчдеча цехе аьтачул тIехьагIа вIашагI а эйий, цунах кхы тIа микродобавкаш а техе тел. Из де таро яц тха. Доакъар кийчду цех яц. Цудухьа доахана ца юаш юса силос дIакхосса езаш хул. Из бахьан долаш тIаккет шура яккхарга дIадодар, цунца цхьана кIезигагIа хул тхона доагIа алапеш,—йоах Бисиева Яхас.

Пхи-ялх шу хьалха доакъара цех хьалъе йолаяьяр цхьоалагIча фермана гаьна йоаццаш. Кхо шу хьалха электричество хьатIайоалае мара ца езаш кийча яр из. Цига дIаоттаяь оборудовани мукхъяьар мара, цу хана денз хувцаденна хIама дац. Иштта хьал долаш я шоллагIча ферме хьалъяь латтар а.

Пачхьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяьнзар соахка XIX партсъезда, Кирова цIерагIча колхозий хьайбаш леладераша. Тоъал доакъар Iалаш ца дарах из нийсденнилга ховшше, укх шера а доакъаращца во кхоачам баьб цу боахамашка. XIX партсъезда цIерагIча колхозе йол 36 процент, силос — 67, баьца витаминни хьоар 85 процент мара Iалашдаьдац планагIа доагIачох, хIаьта Кирова цIерагIча колхозе йол — 24, силос — 80, баьца витаминни хьоар 27 процент мара дац.

ХIаьта а хьайбай продукци алсамъяккхара шоай низ дIакхоачар ду цу боахамий болхлоша.

Дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара XIX партсъезда цIерагIча колхозе — 0,7 килограмм, Кирова цIерагIча — 0,6 килограмм дукхагIа шура йоаккх хIанз, соахка укх хана йоаккхаш хинначул. Из кхы а дукхагIа яккха йиш яр цхьацца кхоачамбоацараш децаре.

XIX партсъезда цIерагIча колхоза шоллагIа ферма. Боахаме эггара йоккхагIа я из. Шинараш, Iаьсий ца лаьрхIача а 420 бетташ бола етт ба укхаза. Доакъараш лаьрххIа кийч а ца деш, шоаш долчча тайпара тел царна, доакъара цех йоллаше.

— Доакъара ялат Iанарца кийчдеш установка я тха. 140 градусага кхоачаш йIовхал лоаттаю цу чу. Нагахьа санна цIаьхха электричество дIа а яьна кIезиг-дукха ха ялийтача ялат шишегIа лоталуш моттигаш нийслу каст-каста. ХIаьта цIи яьлча из йоаяра хьадоагIаш хий дац тха. Цудухьа болх ца беш латт из установка. Хий хьатIадоаладара колхоза кулгалхоша йоакхо яц, — йоах доакъара цеха оператора Звягинцев Александра.

— Хий ца хиларах шура дIакхухьача машиний бешкаш ца юлаш ют каст-каста. Из бахьан долаш цкъаза бIеха йолаш шура дIакхухь молзаводе, — Звягинцева аьнначоа тIатох цунца цхьана болх беча Дермеева Александрас.

Хьож тхо доахана йиллача силосага. Из дика яц.

— Тамаш а яц из ишта хилар а. Гурахьа дув ялат чуийцачул тIехьагIа силоса хьажкIаш дIайийра. Геттара нийлха тIаьлар уж. ХьажкIашца цхьана баI а хьоккхаш цу кхашкара елла силос я хIанз доахана луш яр. Из цар лерттIа ца юаш дукха дIакхувс. ХIаьта доакъара цех яларе, йисар цига кийч а еш, юха а доаханна дIатела йиш хургьяр, — йоах доаркас Мамбетова Любас.

Раьза бац колхоза кулгалхоашта Iаьсий леладераш а. ХIаьта царна юкъе дукха хьаьнала болхлой ба.

— Социалистически яхьа условешка, наьха балхацара безам совбаккхара оттаяьча мероприятешка хьежача премеши хIаранена цхьацца Iасилги доагIар тхона. Из деш дац. Рационах хIара дийнахьа йол яла йоагIар Iасилгашта. Из а телац. Дохкаденна да зIамагIа дола Iасилгаш латтача теха уй. Iасилго атта ког кагбе мег, — йоах Чеботаева Валентинас.

— Социалистически яхьа хIара бетта итогаш е езаш я. Цхьабакъда из деш дац. Соахка шозза мара бIаргавайнавац тхона совхоза профкома председатель, наггахьа мара гучавалац парткома секретарь а. Iасилгашта доакъар диллара, уж латта моттигаш цIенъяра, кхыдола балхаш кулг-кара ду оаха. Кхатилла дахча доацаш пийшк лотае йиш хилац салаIара тхона деннача цIалга чу. Цу дерригне хьадечох дог эккхийт наьха, — тIатох Звягинцевас.

Къахьегама хьалаш вIаштIехьдахара, балхацара наьха безам совбаккхара дукхагIа теркам тIабохийт Кирова цIерагIча колхозе. ДикагIа да Iалашдаь доакъар а. Цхьабакъда, из кийчде йиш йоацаш ба хьайбаш леладераш.

— 1982 шера болх бе кийча я, аьнна акт а оттаяь гIишлошъерашкара хьаийца доакъар кийчду цех я тха. Болх ца беш латт из. Тоае йиш йолаш а яц, хIана аьлча, дукхагIйола оборудовани мукхйиай. Иштта тIехьале йитай тхона, укх боахаме болх бе баьхкача кердача кулгалхошта, — йоах колхоза парткома секретара Ведзижев Батыра.

Доакъара цехаш хIанз болх беш ца хиларах бехке цу колхозий, Сунженски РАПО кулгалхой, специалисташ ба. Цехаш хьаеш деча балхашта ший хана цар лерттIа тIахьожам лоаттабаь баларе нийслургдацар кхоачамбоацараш. ХIаьта уж дIадахара ма хулла сихагIа оарцагIъяла еза лакхе йийцача колхозий правленеш. Царна эша новкъостал де деза КПСС Сунженски райкомо, РАПО-с.

Х. УГУРЧИЕВ.
Сунженски РАПО доакъар кийчдара вокхагIа вола агроном.

А. КОЛЕСНИКОВ,
цу района «Знамя труда» газета спец. корр.

М. ХАМАТХАНОВ,
тха газета спец. корр.

ЦХЬА БАРТ БОЛАШИ КХОТАБЕННЕИ

(Инстедоалар. Доладур 1-ча оагIо тIа).

— Вайна вовз Константин Устинович Черненко, — йоахар къамаьл дечо дIахо, — Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени, дунен хачкъашта юкъерча комунистически болхлойи болама гIорваьнна деятель, ленински хьисапера кулгалхо, марксистско - ленински идеяй чIоагIагIа вола пропагандист, халкъашта юкъерча машарaи цхьана гIулакхаш леладаран тIехьара кIаьдлуш воаца къовсамхо хиларах тарра.

Парте шийга еннача ерригача посташ тIа Константин Устиновича беркате, кIаьд ца луш хьега къа — вайх хIаранена халкъа хьалхашкара декхар са па кходеш кхоачащдара, дегIаена социализм эргаьккха тоаеча юкъагIа эгара чоалханегIа дола экономически, социальни, кхетам балара декхараш кхоачашдеча хана нахах когтIортолга яра йола къаьгга образец.

Цул тIехьагIа къамаьл дир А. М. Горбунова, В. В. Куйбышева цIерагIча электрозавода токара, новкъост К. У. Черненко Куйбышевски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьча коллективех цхьан викало. Шийл коллектива цIерагIа цо предложени елар цу округе гIолла депутаталла харжа кандидат оттавеш К. У. Черненкона регистраци е аьнна.

Из предложени чIоагIагIа раьза хинна хьаллаьцар хоржамашта хьалхарча окружной совещане дакъа лоацарий, шоай предприятейи организацейи коллективай цIерагIа заседане къамаьлаш даьча Главтоннельметростроя механически завода партбюро секретара Н. М. Кулаева, «Моспромжелезобетон» яхача производственни объединене генеральни директора А. Д. Савватеева, парте Куйбышевски райкома хьаларча секретара Ю. А. Прокофьева, № 526 йолча школа хьехархочо О. В. Никулинас.

Деташ гIоздаьнна, массава а раьза волаш соцам тIаэц: КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела **Константин Устинович Черненкона** Москван **Куйбышевски** хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци е.

Москван **Калинински** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседане цу округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци яьй «Серп и молот» яхача металлургически завода болат лоаладечоа Социалистически Къахьегама Турпала **Вячеслав Иванович Коптевна.**

РСФСР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча столица Фрунзенски хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани хьайийллар комиссе председатела, № 12 йолча барзкъаш тегачеи тоадечеи фабрика болхлочо Е. К. Мальковас.

— Района къахьегамхоша, — аьлар цо, — чIоагIагIа гIадбаха тIанйцар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов Фрунзенски хоржамий округе гIолла ше харжийта раьза хилар.

Хоржамашта хьалхарча окружной совещане дакъа лоацарий цIерагIа «ШоллагIа сахьатий завод» яхача производственни объединене сборщицас Т. М. Лепешкинас предложени елар Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела Н. А. Тихоновна цу округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци яра.

Из предложени хьаллаьцар Центральни телеграфа партбюро секретара Н. Б. Добрынина, Московски автомобильно - дорожни института ректора В. Н. Луканина, «Известия» яхача издательствай типографеи переплетни цеха контролера Е. А. Бушмелевас, парте Фрунзенски райкома хьалхарча секретара Б. А. Грязнова.

Заседане дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам тIанийцар: **Николай Александрович Тихоновна** Москван **Фрунзенски** хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци е.

Москван **Октябрьски** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе цу округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци йир СССР Iилмай Академевице - президента академика **Юрий Анатольевич Овчинниковна.**

РСФСР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча столица Киевски хоржамий **округа** окружной хоржамий комиссе заседани хьайийллар комиссе председатела Московски телевизионни **завода** болхлочо В. П. Патрогина.

— Тахан кепатеха арадаьккхад, — аьлар цо, — союзни республикай Лакхехьарча Советашка деча хоржамашта йолча окружной хоржамий комиссешка дахьийта гуччахьара письмо. Цу тIара хайра вайна Киевски хоржамий округе гIолла ше харжийта КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. С. Горбачев раьза хиннилга.

Хоржамашта хьалхарча окружной совещане дакъа лоацарий цIерагIа ЦхьоалагIча приборостроительни завода гравера А. В. Горшкова предложени елар Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела М. С. Горбачевна РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци е.

Заседане дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам тIанийцар: **Михаил Сергеевич Горбачевна** Москван **Кировски** хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци е.

Город Москверча № 754 йолча юкъерча школа хьехархочоа **Нелла Михайловна Иваненкована** РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци яьй столица **Бабушкински** хоржамий округе гIолла.

Москван **Вешняковски** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседане массава раьза а волаш соцам бир Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара **Виктор Васильевич Гришина** столица **Вешняковски** хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци е.

Московски области **Калининградски** хоржамий округе гIолла ше РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжийта раьза хиннав КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко. Окружной хоржамий комиссе заседане цу округе гIолла депутат харжа кандидаталла регистраци йир Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела **Андрей Андреевич Громыкона.**

Московски областерча **Ленински** хоржамий округа окружной комиссе заседани хилар. Цига цу хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутат харжа кандидаталла регистраци яьй Горьке цIерагIча колхоза механизатора **Николай Иванович Година.**

Ленинградерча **Смольнински** хоржамий округа окружной комиссе заседани хиннай. Берригаш раьза а болаш соцам баьб: Смольнински хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци е Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара **Григорий Васильевич Романовна.**

Ленинградерча **Калинински** хоржамий округа окружной комиссе цу округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй «Ленинградский металлически завод» оалача турбаш еча производственни объединене слесарий - сборщиккий бригадира, шозза Социалистически Къахьегама Турпала **Владимир Степанович Чичеровна.**

Барнауле хилар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель Г. А. Алиев цига гIолла ше харжийта раьза хиннача **Центральни** хоржамий округа окружной комиссе заседани. Берригаш раьза а болаш соцам баьб: **Гейдар Алиевич Алиевна** — Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела цу хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци е.

Павловски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат еш регистраци яьй окружной комиссе Алтайски краерча ВЛКСМ 50 шу дизара цIерагIча совхоза механизатора **Нина Григорьевна Карнишинайна.**

Волгограде **Краснооктябрьски** хоржамий округа окружной комиссе РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, РСФСР Министрий Совета Председатела **Виталий Иванович Воротниковна.**

Тракторозаводски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Волгоградски тракторни завода генеральни директора **Владимир Михайлович Баландина.** Цу тайпара соцам баьб цу округа хоржамий комиссе заседане.

Челябински областерча **Миасски** хоржамий округа хоржамий комиссе заседане РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК партийни тIахьожама Комитета председатела **Михаил Сергеевич Соломенцевна.**

Окружной хоржамий комиссе заседане **Варненски** хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат еш регистраци яьй Челябински области Чесменски районерча «Красный партизан» яхача колхоза керттерча экономиста **Наталья Николаевна Сычевайна.**

Днепропетровски областерча **Баглейски** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани хиннай. Берригаш раьза а болаш соцам баьб цу округе гIолла Украински ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидит веш Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара **Владимир Васильевич Щербицкена** регистраци е аьнна.

Димитровски окружной хоржамий округе гIолла Украински ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Донецки области «Красноармейскуголь» яхача производственни объединене Димитрова цIерагIча шахта очистни забоя горноболхлой бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала **Кузьма Антипович Севериновна.**

Пински юрта хоржамий округе гIолла Белорусски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй окружной хоржамий округа комиссе Брестски области Пински районерча «Оснежицкий» яхача колхоза председатела, шозза Социалистически Къахьегама Турпала **Владимир Антонович Ралькона.**

Ташкентски областерча **Чанакски** хоржамий округе гIолла Узбекски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат еш регистраци яьй Узбекистана халкъа поэта, Социалистически Къахьегама Турпала **Зульфия Исраиловайна.**

Алма-Атински областерча **Баканасски** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани хиннай. Берригаш раьза а болаш соцам тIанийцаб: цу округе гIолла Казахски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци е Коммунистически партеи Советски пачхаьалкхени воккхача деятела КПСС ЦК Политбюро члена, Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара **Динмухамед Ахмедович Кунаевна.**

Карагандински областерча **Ждановски** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседане соцам баьб «Карагандауголь» объединене Т. Кузембаева цIерагIча шахта очистни горноболхлой бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала **Жаныльбай Игибаевна** цу округе гIолла Казахски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат оттавеш регистраци е.

Рустави яхача городерча **Металлургий** хоржамий округе окружной комиссе заседане цу округе гIолла Грузински ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Руставски металлургически завода доменни цеха горновой волча **Зураб Иванович Ломидзена.**

Бакурча **Перви Монтински** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседане Азербайджански ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй № 46 йолча гIишлош яра управлене комплексни бригада бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала **Гусейн Авяз оглы Расуловна.**

Шауляйски хоржамий округа окружной комиссе цу округе гIолла Литовски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат еш регистраци яьй Шяуляйски районерча «Пирмин» («Вперед») яхача колхоза машинаца доахан деттара оператора **Лаймуте Адамовна Мелдайкенена.**

Окружной хоржамий комиссе заседане **Михайловски** хоржамий округе гIолла Молдавски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Чимишлийски районерча Ленина цIерагIча колхоза сомийн комсийн бешамаш лелаеча бригада бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала **Иван Степанович Оборочана.**

№ 74 йолча **Рижски** хоржамий округа окружной комиссе заседани хиннай. Цу округе гIолла Латвийски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй «Рижски электромашиностроительный завод» яхача производственни объединене слесара-инструментальщика **Константин Иванович Нюкшана.**

Таш-Мойнокски хоржамий округе гIолла Киргизски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат еш регистраци яьй Аламединдски районерча Стрельниковай цIерагIча госплемхоза дояркана **Гульнара Мундуспаевана.**

Кулябски областерча **Ленински** хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани хиннай. Цу округе гIолла Таджикски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй Восейски районерча Ленина цIерагIча колхоза председатела Социалистически Къахьегама Турпала **Мирали Махмадалиевна.**

Республика столицерча **Комсомольски** хоржамий округа окружной комиссе Армянски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй «Наприт» яхача Ереванский Iилма - производственни объединене аппаратчиккий бригадира **Сурен Мартиросович Петросяна.**

Амударьински хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседане соцам баьб Туркменски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци е Чарджоуски областерча «Ленинград» яхача колхоза боамби лелабеча бригада бригадира **Ташбиби Имамовна.**

Кохтла-Ярвески Южни хоржамий округа окружной хоржамий комиссе заседани хиннай. Эстонски ССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат веш регистраци яьй цо «Эстонсланец» яхача производственни объединене «Октябрьский» разреза экскаватора машиниста **Майдо Альбертович Агурана.**

Союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла болча кандидаташта регистраци дIахо еш я.

(ТАСС).

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

Хоржамашта хьалхарча собране гулбелар Сунженски района «Победа» яхача колхоза къахьегамхой. Из хьайийллар боахама парткома секретара Н. Дороднова.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош ийцар къаьнарча колхозхочо, Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа хиннача М. Пузанова. Цо аьлар, «Электроинструмент» яхача назрановски завода коллективо шоай собране № 957 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьв КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома хьалхара секретарь В. К. Фотеев, гулбеннараш тIахьийхар из кандидатура хьаллацара. Собране къамаьлаш даьча колхозхочо А. Санакоева, боахама кхыча къахьегамхоша чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар В. К. Фотеев харжа оттавар, хьакхайкадир, шийх бенна боккха тешам цо боабергбоацилгах шоаш дог тийша хилар.

Массава раьза а волаш соцам бу: КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома хьалхара секретарь **Фотеев Владимир Константинович** № 957 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьча «Электроинструмент» завода коллектива решени хьаллаца.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар «Экажевский» совхозе а. Из хьайийллар цу боахама профкома председатела А. Ужахова. Новкъост Фотеев РСФСР Лакхехьарча Совете харжа оттаваьча «Электроинструмент» яхача назрановски завода коллектива решени чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар коартолаш лелаеча звеной звеньевоя А. Угурчиева, МТФ-2 бригадира А. Гагиева, «Экажевский» совхоза директора Я. Галаева, коартолаш кхечa Х. Евлоева, ВЛКСМ комитета секретара М. Марзиева, КПСС Назрановски райкома хьалхарча секретара А. А. Мякиева.

Собране соцам бир КПСС Нохч - ГIалгIайн обкома хьалхара секретарь **Владимир Константинович Фотеев** № 957 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаве аьнна «Электроинструмент» завода коллектива решени хьаллаца.

«Шалинский» совхоза центральни усадьбе хоржамашта хьалхарча собране гулбелар цу боахама болхлойи специалисташи. Из хьайийллар профкома председатела Ю. Дуркаева.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош лу совхоза парткома секретара А. Чинтаевна. Цо хоам бир «Пищемаш» яхача аргунски завода коллективо шийй собране массава раьза а волаш № 960 йолча Шалински хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат Нохч - ГIалгIайн АССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов оттаваь хилара, из кандидатура хьаллацара тIахьийхар гулбеннараш.

Собране къамаьлаш даьча совхоза къахьегамхоша хьайкадир шийх бенна боккха тешам М. А. Керимова боабергбоацилгах шоаш дог тийша хилар.

Массава раьза а волаш соцам тIаэц: Нохч - ГIалгIайн АССР Министрий Совета председатель **Муса Абдурахманович Керимов** № 960 йолча Шалински хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаве аьнна «Пищемаш» яхача аргунски завода коллективо ях решени хьаллаца.

М. А. Керимов РСФСР Лакхехьарча Совете харжа оттавар хьаллоацаш хоржамашта хьалхара собранеш хилар иштта Нохч-ГIалгIайн цементни завода, «Сельхозтехника» аргунски отделене коллективашка а.

РСФСР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта № 953 йолча Ленински хоржамий округа территоре тIарча предприятейи организацейи викалий хоржамашта хьалхара окружной совещани хилар КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Совещани хьайийллар КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Е. И. Пучкова. Цо аьлар «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода коллективо хоржамашта хьалхарча собране РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат Российски Федераце кхыча мехкашцарча гIулакхий министр В. М. Виноградов оттаваьв. Из кандидатура чIоагIа раьза хинна хьаллаьцар ГРМЗ, «Электроприбор» завода, Грозненски мехкдаьтта института, И. Заболотне цIерагIча типографе, Малхбузехьарча электросетий коллективашка хиннача собранешка дакъа лаьцараша.

Цул тIехьагIа къамаьл де дош лу «Автоспецоборудование» яхача завода слесара Н. А. Шлыковна, довеоренни лицо волчоа. Цо йийцар В. М. Виноградова биографи, гулбеннараш тIахьийхар из РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавар хьаллацара.

Совещане иштта къамаьлаш дир «Сердало» газета бехктокхамеча секретара С.-Г. С. Котиева, «Старогрознефть» НГДУ оператора Н. И. Поползухина, Х. Нурадилова цIерагIча театра актрисас З. З. Исаковас, № 1 йолча поликлиника керттерча лоро З. З. Магомадовас, «Электроприбор» яхача завода наладчиккий бригадира Е. И. Немцева, ЧИГУ студенткас Е. С. Аушевас.

Окружной совещане дакъа лаьцараша соцам тIанийцар РСФСР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр **Владимир Михайлович Виноградов** № 953 йолча Ленински хоржамий округе гIолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаве аьнна «Автоспецоборудование» яхача завода коллективо ях решени хьаллаца.

ДIахо а моттигерча Советий депутаталла харжа кандидаташ увттабеш ба. Ленински районни Совета депутаталла харжа кандидаташ оттабаьб художественни промыслай объединене ОТК контролер **Ханифа Хусаиновна Нагуева,** «Красный молот» яхача завода токарь **Резван Рашидович Атаев,** Нохч - ГIалгIайн пачхаьалкхен университета кафедра заведующи **Виктор Абрамович Кан-Калик,** № 7 йолча юкъерча школа завуч **Любовь Ивановна Соколова,** городашта юкъерча телефонни бувзама станце телефонистка **Кока Хаджиевна Адрахманова.**

Бригадни подряда — шерра никъ

ХIАРАНЕ ЮКЪЕХЬУ ДАКЪА ЛОАРХIАШ

Шийна хьалхашка оттадаьча декхарех дика лоархIаеш хьайоагIа «Чечингсельстрой» треста чуйоагIача Грозненски аьшкбетона конструкцей завода коллектив. ДIадахача шера товарни продукци арахецара план 118 процент кхоачашъе вIаштIехьдаьлар цун. Продукци маьхала яккхара план 114 процент кхоачашъяьй.

Тахан заводо арахец укх тайпара гIишлой материалаш: плиташ, балкаш, перемычкаш, балконаш, колоннаш, блокаш. Из ерриге продукци кийчъе а хьовзам ца хулийташ болх бе а таро хулийт кердача оборудованеца Iалашъяьча йиъ цехо.

Заводерча участкашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь яьржай пачхаьалкхен плани тIанийца декхараш ханал хьалха кхоачашдара. Ховш ма хиллара, яхь — толамий лард я. Къахьегама овсарле лакхъяра дIадахача шера план 110,9 кхоачашъяьй завода болхлоша.

Соахка укхаза кердача методах, цхьан нарядагIа къахьега йолаелар кхо бригада. ХIаране къахьегаме дакъа лацара коэффициентага хьежжа ийду цар алапи а премеш а.

Уж бригадаш вIашагIйохкаш дукха къахьега дийзар укхаза, хIана аьлча, цу кердача методах болх бе безам болаш бацар дукхагIбола болхлой. Цхьан нарядагIа къахьегача бригадо хьабеча балхага хьежжа, балха говзал лакха хилар теркал а ца деш, хьанйдеш дола алапи кIезига хургда аьнна хеташ бар уж. Цуница цхьана къахьегама овсарле лохлургья аьнна хеташ а бар. Хьалха бархI саг хиннача бригаде хIанз пхийтта хила а вийзача яха уйлаш яр цар яраш. ХIьта а царна юкъе дика къахьегар а во болх бераш а къоаста ца беш массанена цхьатарра наряд дIакъовлаел езилга ниййса ца хеташ бар. Бакъда, тIехьагIа царна гучадаьлар шоашта хийттачоа вIалла а керда инициатива тара ца хилар.

Цхьан нарядагIа къахьегар производствана пайдане долга долча бесса кхетадаьча болхлоех цхьа бригада вIашагIъеллар заводе. Из бригада дика толамаш доахаш къахьега йолаелар. Хьалха царна юкъе ца боагIаш, юстара лаьттача, бригада болх зувш хиннача новкъостий дехарах кхы а ши бригада вIашагIтехар цу кердача методах болх бергболаш.

ХIанз хIара бригаде кхаь сагах латташ Советаш я. Цар керттера декхар да, аргIанара къахьегама бутт чакхбоалача хана хIаране баьча балха боагIаш бола мах беш наряд оттаяр. Алапи дIахьожадара наряд дIакъовлача хана цу бетта болхлочунгара гучадаьнна деррига кхоачамбоацараш дIалоархI Совето. Нагахь санна цу бетта балха хьакхача тIехьависа, йоагIача ханал хьалхагIа балхара дIаваха саг вале, из а, иштта коллективерча болхлоех хьалха делкъийга хIама даа вахар, тIехьависа балха юхавенар, кхыдараш дIалоархI алапи ахчан премии луча хана. Цу тайпара къахьегам вIаштIехбаккхаро лакхбу бригадана хьалхашкара хIаране бехктокхам, чIоагIъю къахьегама дисциплина. Заводе эггара хьалха кердача бригадни методах къахьега йолаеннача столярий бригада кулгалхочо бригадира Бабаян Егише Левоновича шоай балхах лаьца дувцаш йоах:

— Кердача формах къахьега доладелча денз хIанз хьалха мо доацаш бригадера хIаравар шийна тIадилла моллагIа гIулакх кхоачашде гIертащ хул. ХIана аьлча, бригадана хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдеча хьинаре цо дакъа лацарга хьежжа лакхагIа хул цун къахьегама коэффициент. ХIьта из лакхагIа хилча дукхагIа хул болхлочун алапи а.

Бабаяна кулгалдеча бригада дIадахача шера план цхьоалагIча декабре кхоачашийр, хIаране бетта доакха алапи ткъаь тумага а кхоачаш. ХIьта цун бригадаца яхье яьнна хиннача Магомадов Iазиса кулгалдеча формовщиккий бригада ткъаь иттлагIча декабре кхоачашдир шоай декхараш. Укхаза ала деза тIеххьара бригада къаьнарча методах къахьегаш я аьнна.

Деррига дика техкача белггала гуш да керда бригадни подряд мел пайдане я производствана а болхлошта шоашта а.

М. МАГОМЕДОВ.

Грозненски ремонтно - механически завода толашагIа болча токарех лоахIаш хьавоагIа Багашев Увайс. Эггара лакхагIа йолча ялхлагIча разрядах болх беш ва из. Мел чоалхане яр аьнна, дика хул цо хьаль сатхал.

Ткъо шу совгIа ха я Багашева заводе къахьега. Цу юкъа караерзаьй пхиъ смежни говзал. Токара яраш санна Увайса дика хов слесара, фрезеровщика, инструментальщика говзалаш.

Ше хьехамча хиларах тарра Багашева камаьрша дIалу ший йIаьхий опыт заводе балха баьхкача кагирхошта. Дукха ба царех тахан цунна баркал оалараш.

Багашева хьинаре дакъа лоац коллектива общественни вахаре а. Из ва цеха халкъа тIахьожама группа член, бригадин совета председатель.

Даьхено лакха мах баьб Увайса къахьегама. Цунна еннай «Знак Почета», Къахьегама Сийлен кхоалагIча степена орденаш, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, кхыдола совгIаташ.

ХIара дийнахьара нормаш 130—140 процент кхоачашъяр лоархI шийй декхар дикагIа волча токара.

СУРТА ТIА: У. Багашев болх беш воалл.

И. ПЛИЕВА сурт.

ПИСЬМОШ

ЛАРЕКА МЕТТА — НУВХАШ

Ши шу хьалха тха цIен юхе йоаллача библиотеканен кхачан тиканен юкъе Iоттайир баьцадаараши соми бохкаш йола ларек. Из хьаеллара тхона дикахетар хилар. ХIана аьлча, наьха хьашташ кхы а дикагIа кхоачашдар духьа даь хIама дар из.

Цхьан-шин шера-м боагIача бесса болх бир цо. Бакъда, дIахо гIулакхаш телхар. ТIатIа вогIа а хулаш, саг вIалла а юхе ваха безам хургбоацача антисанитарни хьале дIакхоачайир ларек. ХIанз из болх беш яц. Цунна гоннахьа ухи дукха нувхаш. Цу тIа, уж дIаяхьар кхераш санна, цигача карт а хьальяьй.

Цу тайпара сурт бIаргадайча чIоагIа новкъа хул, цу нувхех хьайоагIа хьаж ла аттa мичад. Из сурт ца гуш ба республикански санэпидстанце болхлой? Тхона хетаргахьа бац.

Маца оарцагIбаргба цу гIулакхa города кулгалхой? ЦIенача дегIа тIадаьнна кIомарг санна, вай города хозача сибата Iаьржа тIадам а хинна дIа а ма эттайий из моттиг.

Л. УЖАХОВА,
Г. КИСЕЛЕВА,
г. Грозне Коснора улицагIа № 12 йолча цIагIа баха нах.

ХIАНА ТОАЯЦ УЛИЦА?

ДогIаш делхаш ха эттача, улицаш еха а ехе автобусаш юрта чу ца йоагIаш юс СоагIапча. Тха юрта я «Школьная» яха улица. Доккха хIама да цу тIа доаллар. Доккхий кIоагех хих хьалдизача бIаргча Iамаш хул. Йоацаш я тротуар. Цига гIолла деша аха безаш шин школера дешархой ба. Амма, улица еха хилара уж боккха го бакха безаш хул хIанз школе болхача хана.

Керда электролине йилла доахк тхо, яхаш из улица цу хьале кхоачаьраш ба района электросета болхлой. Дика гIулакх-м дар цар дIадоладаьр, сов дIаьхдаь мара. Диъ пхи шу даьннад цар из хувца. Бакъда, хIанзалца къаьна лини дIа а яьккхаяц, кердаяр хьа а яьяц. Из бахьан долаш юрта бахача нахага йоккха хало кхаьчай.

Из дош оаха дукхаза увттадаьд юрта Совета а горисполкома а хьалхашка. Бакъда, хIама хувца-м денадац. Редакце гIо дар дех оаха.

М. КУРТОЕВ,
СоагIапчара № 14 йолча юкъерча школа хьехархо, тIемеи къахьегамен ветеран.

ЭХЬ-ЭЗДЕЛ ДИЦДАЛИЙТАД

Эхь-эздел долаш а нахаца Iимерза а хила беза торговле болхлой. Бакъда, из шоайкерттера декхар дицдалийтад тха города Заводской районерча дулхи шурен йохкача тика продавецаша.

Каст-каста, сай эIамига берашта шура эца цу тика чу аха езаш хул со. Бакъда, цIаккха а цу чу латтача продавецаша лерттIа гIулакх даь, дега чов ца еш дIаяхалац со а кхыбола ийдархой а.

Ханнахьа хьеллац тика. Цкъаза шин-кхаь сахьата цар шура хьайохкарга хьежа безаш хул нах. ХIьта продукци дIахеца болабелча ийдархоша оттаяь очередь вIалла теркал а ца еш, шоай безам болчарга йохк шура. Бехк баккха хьо елча, дега бохам а бийя дIайохийт. Цул совгIа, массаза а телхаю укхаза шурий продукци йохкача лелае йоагIа бокъонаш. Из деррига а цар леладергдацар, нагахьа санна Назрановски райпо кулгалхоша цу тика коллективо наха мишта гIулакх ду хьожаш тIахьожам лоаттаборе.

М. ТУМГОЕВА,
Наьсарерча бIархIшерара школа хьехархо.

ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

ДЕРРИГА А САГА ДУХЬА

Нохч-ГIалгIай юртсоветашта юкъе дикагIчарех цаI лоархIаш я Экажкъонгий-Юртара яр. Беркате, хьинаре къахьегаш чакхдаьккхад дIадаха шу депутаташа, цун исполкомо.

Моттигерча Совета депутаташа бIарглакха безаш, цар новкъосталга хьежаш дукха моттигаш я Экажкъонгий-Юрта 4 школа, 2 библиотека, амбулатори, бувзама отделени, берий беш, мах бу 9 точка, промкомбинат, хьайра, дуккха а кхыдар.

Шоашкара масал гойташ, хьинаре къахьегаш ба юрта Совета депутаташ, коммунистка Л. И. Сакалова керте латта цун исполком. ЦIи хеза, ерригача республике бовзаш ба моттигерча совхоза коартолаш кхееш бола механизатораш, юрта Совета депутаташ Хь. Евлоев, I. Угурчцев, кхыбараш. Масала, Хь. Евлоева звенос укх шера хIара гектара тIара 210 центнер коартолаш чуийцай.

Районе йовзаш, дикагIболча дояркех цаI лоархIаш я Я. Картоева, дуккха а кхыбараш.

Советски Iаьдало шийна снпача бокъонех бизза пайда а эцаш, партийни органаша кулгал деш йолча юрта Совета дукха болх бу парте XXVI съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра. Керттера теркам тIаухийт совхоза боахам, бIарчча юрт экономически а социально а дегIаккхувлара, Кхачан программа кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбахара, наха бытовой гIулакхаш делга тоадара, къахьегамхой хьал-таро, культура лакхъяра.

Юртсовето хадданза влияни ю «Экажевский» совхоза гIулакхашта, практически новкъостал ду производственни планаши социалистически декхараши кхоачашдара, материальни а къахьегама а ресурсех боаггIача бесса пайда эцара.

Исполкома заседанешка, Совета сессешка каст-каста ладувгI совхоза кулгалхоша, специалисташа беча балхах, теркам тIаоз де дезачун. Иштта, масала, дIадахача шера дувца оттадаьдар ер дешаш: «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга а пачхаьалкхен планаш кхоачашъелга а Iалашдар», «Пачхаьалкхен а производственни а дисциплина тоаелга», «Хьайбай помещенеш Iан замалахьа болх бе кийчъелга», кхыдараш.

Исполкомо тIахьожам ца лоаттабеш, новкъостал ца деш йитац ший территоре тIа йола цхьа предприяти, учреждени. Совето ший болх къаьстта тоабаьб КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленум хинначул тIехьагIа. Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкос даьча къамаьла выводаши положенеши ларде а лувцаш, план а оттаяь, болх беш хиннай юрта Совет.

Сессе, исполкома заседане дешаш дувца кийчдеча хана массаза а хьинаре дакъа лоацаш хиннай массазара комиссеш, депутатски посташи группаши.

Партийни, советски органаша, боахама кулгалхоша цхьана болх барах даьнна беркат тахан гуш да. «Экажевский» совхозо кхоачаш а тIехкхоачаш а лый юртбоахама продукци пачхаьалкхенга йоххара диъ шера планаш. Юрта Совета территоре тIа яц шоай декхарех ца лоархIаеш йола предприятеш.

Кхачан программа кхоачашъеча боккха лоархIам болаш да бахача наха шоай коашка хьайбаш леладелга, коарча бешамашка баьцадараш кхеделга. Цу гIулакха хадданза йоакхо ю юрта Совета исполкомо а совхоза кулгалхоша а. 1984 шера юрта бахача нахага совхозо ехкай 80 тонн йол, 200 тонн ча, 100 тонн ялата отходаш, кхыдола доакъар.

Йоакхо ярга хьежжа, дукхагIа хул юрта бахача наьха коа доахан жа, коа тIара оалхазараш. Цунга хьежжа дукхагIа йохк цар пачхьалкхенга шура, дулх, фуаш, тха. 1983 — 1984 шерашка тIехкхоачашъяьй юртарча нахагара хьайбай продукци эцара планаш.

Совета территоре тIа йолча предприятешца, организацешца, учрежденешца цхьана юрта Совето а цун исполкомо а дукха болх баьб социальни дешаш къестадеш.

Депутаташта харжархоша 31 наказ деннадар: кхойтта наказ райсовета депутаташкеи 18 наказ юрта Совета депутаташкеи. Уж кхоачаш а деш. Совета территоре тIа хьалъяьй Серноводски ПМК филиал, «Сельхозхимия» яхача районни производственни объединене складаш, помещенеш, контора, юрта боахама специалисташта лаьрхIа шиша квартира йола 9 цIа, 240 бежана лаьрхIа хьайбаш леладу комплекс, хьайра, 200 моттиг йола ахкан кинотеатр, автобусага хьежаш болча наха лаьрхIа павильон.

Юрта юкъе гIолла доагIача Кен яхача хих дехьа-сехьа бувла тIий дац, яхаш нах леткъаш моттигаш яр хьалха. ХIанз цига ши тIий тиллад. 6,5 километр дIоахал долча наькъашка асфальт биллаб, 7 километр никъ жагIа а билла тоабаьб.

Дуккхача хана дене юрта бахача наха сатувсаш хинна хий, газ кхаьчай цар цIеношка. ТIеххьарча хана 12 километр газ, 3 километр хинпровод йиллай Экажкъонгий - Юрта.

Хувцалуш йоагIа юрт ше. ЦхьайтталагIча пятилетка шерашка укхаза бахача наха хьалдаьд 131 цIа. Уж цIенош хьалдеча гIишлон материалашца новкъостал деш хиннай юрта Совет, совхозо шоай болхлошта транспорт тийннай. Цунца цхьана хIара шера тIехьадоахаш кхоачаш ца деш дусаш наказаш а да. ВIалла хьалдаь доалаш дац юртара культура цIа, баш, хий чудилла дезаш я № 1 йола юкъерен № 1 йола юххьанцарен школаш.

Совето ший керттера декхар лерхI укхаза баха кагирхой кхычахьа балха дIаухаргбоацаш шоай юрта бисар вIаштIехьдоаккхилга, кхычахьара хьатIабаьхкача специалистий вахара хьалаш тоаделга. ХIаьта цу тайпара бола нах Экажкъонгий-Юрта кIезига бац. Тайп-тайпара къамех болча лораштa, хьехархошта, специалисташта шоай моттиг кораяьй укхаза ала мегаргда. Царна эшачунга хьожаш, цар йоакхо еш ба юрта Совета депутаташ, укхаза баха нах.

Совета низ хилар дувзаденна да шерра актив — цIен комитеташ, кхалнаьха советаш, новкъостий судаш, халкъа тIахьожамхой, профсоюзни организацеш балха юкъеоза харца. Цу общественни организацей болх хьаькъалца вIаштIехьбаьккхаб укхаза. Юрта Совета территоре тIа болх беш ва 75 депутат, 2 депутатски группа, 9 депутатски пост. Общественни организацешца цхьана цар дакъа лоац, къахьегамхошта кхетам луча, боахама, социально-культурни дешаш къестадеча.

Цар хадданза тIахьожам лоаттабу хьайбаш леладеча фермашта, коартолаш, ялат лоаттадеча складашта.

ХIанз Экажкъонгий-Юрта Совето къаьстта терко ю хоржамий кампани дика чакхъяккхара, 11-ча пятилетка декхараш толаме кхоачаш а деш, XXVII съезда баха ма боаггIара накъабахара.

М-Б. ЦИЦКИЕВ,
тха спец. корр.

Дувла тхо долча!

Уж дешаш тIалаттача хоза кийчъяьча транспаранто тIахьех харжархой № 71 йолча хоржамий участка агитцентро. Ер хьалхара шу дац цу агитцентра заведующи а волаш ший декхараш цIена кхоачашдеш коммунист Рахимкулов Виль Сабитович хьавоагIа. Цудухьа тамаш е ягIац харжархой хьашташ, цар дIадехараш, кхоачашдара, массе тайпара массово-политически болх бара эша хьалаш укхаза вIаштIехьдаьха хиларах.

Шоай декхараш хьинаре кхоачашду участкови хоржамий комиссе членаша, агитаторашa. Иштта, цкъа баха ца Iеш, массехказа микроучасткашка а ухаш, харжархой списаш цхьалхайоахаш, царца беседаш еш, цар предложенеш замечанеши теркаме ийеш хиннаб агитатораш Ибрагимов ИсмаIал, Бычков Виктор, Кузнецова Людмила, Пасечный Александр, кхыбараш.

Агитцентра заведующе, политинформатора В. Рахимкулова къона харжархой вIашагI а теха, царца беседа яьй «Старогрознефть» НГДУ чуйоагIача шоай цхьоалагIча цеха коллективо КПСС XXVII съезда, Коталон 40 шу дизара, стахановски болама 50 шу дизара сийленца накъаяхара малагIа кийчо ю, шоашта фу карагIдаьннад дувцаш.

Иштта, дIадахача шера планал совгIа 15 эзар тонн мехкдаьтта даьккхад цеха коллективо, дукха кхояьй йIовхален электрически энерги, доккхий да карарча шера кхоачашдара тIанйца декхараш а. Цеха мехкдаьттахоша дош деннад цхьайтталагIча пятилетка 4,5 шера план Котало яьккха 40 шу дузача денга кхоачашъе, кхоьчa материалий чотагIа шин дийнахьа болх бе, шера ерригача управлене гIолла планал совгIа 17,2 эзар тонн мехкдаьтта даккха.

Хоржамаш хулача дийнахьа вай Даьхен эггара дикагIболча къонгаштеи мехкараштеи тIехьа, цхьанне санна массане а, шоаш кхаджтассаргхиларах тешам лу гулбеннача харжархоша. Масуев Абоязита, Арефкин Николая, Байсултанов Янсолта, кхычар из ди белгалдаккха лерхI тIехдика къахьегарца.

А. ТИЩЕНКО,
тха штате воаца корреспондент.

Хоржамашта кийчо еча хьинаре дакъа лоацаш, агитатора декхараш дизза кхоачашдеш хьайоагIа Октябрьски юкъерча школа лаборант Алфутова Антонина Васильевна. Укх деношка каст-каста хул из ший участкера харжархой — цхьоалагIча шурий совхоза хьайбаш леладераш, механизатораш болча.

СУРТА ТIА: юрта бахача ший харжархошца хургдолча хоржамех лаьца къамаьл деш я А. В. Алфутова (юкъераяр).

З. БАТЧАЕВА сурт.

ФУ ДУЛУРГДА ВЕТЕРАНИЙ СОВЕТАГА?

МоллагIа предприятин бIарчча хьайнйцача, балха тIа цун толам балга цига болх беча болхлой опытахи говзалахи, чIоагIача къахьегама дисциплинах тийша да. Бухсоццача кхаьчача цо гIо ду къахьегама овсарле лакхъяра, продукци хьаярга дIадодар лохдаран цу цхьан ханна цун дикал лакхъяран, кхыйола факторaш чIоагIъяра. ТIаккха цигтача шоай дизза дош ала дезараш доккхагIча ноахалах бола нах ба, йIаьххача хана шоаш къахьегаш тоъал йоккха опыт, навыкаш, знанеш Iоаяь, говзал ма ярра караерзаяь бола нах. Шоаш лакхерча классагIа болх а беш, цар цу цхьан ханна хьехамца чIоаггIа влияни ю кагирхошта, новкъостал ду царна атта доацача говзала лагIаш тIа гIолла урагIа бахара.

Цу тайпара болх ши-шегIа лела ца битар духьа заводашка, организацешка, учрежденешка вIашагIъехк шоашта тIера функцеш кхоачашъеш йола ветераний советаш. Цу тайпара совет вIашагIъеллай «Грознефтеоргсинтез» яхача объединене производственно - товарни конторе а. Цунна юкъевахав ворхI саг. Кийч а яь, партийни комитетаца йийцай балха план. Совета хIара члено жоп лу балха белггаларча участкана, е, оалаш ма дарра, секцена хьалхара. Цун декхараш да: хьехамчал, социалистически яхьага хьажари опыт дIа-хьа эцари, тIема ветераний бытага хьажар, пенсионерашца цIагIа болх бар, гойтара агитаци кийчъяр. Поручeнеш иштта дIа-юха екъар геттара ниiса да. Партен къахьегамеи ветераний совета засседанешка оаха-м даим ла ма дувгIий хIара секце балхах лаьца еча отчетага, хIаьта лира жоп дех оаха, нагахьа санна шоашта тIадилла гIулакх цар лерттIа кхоачашдаьдеце е вIалла кхоачаш ца деш дитадале. Цу гIулакха юкъейоалаер, аз кхетадечох, психологически фактор я: башха безаме хилац заседане новкъостаща еча Iоттарашка ладувгIаш. Заседане дувца увттаду иштта къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхарахи производственни дисциплина чIоагIъярахи, хIамаш зехьа ца йойтар, кхояр духьа лоаттабеча къовсамах дола а кхы тайпа а дешаш.

Ветераний йIаьхийча опытах массаза а пайда эц къахьегама дисциплина тоаяра, ресурсаш, бийдал, материалаш кхоара, къахьегама овсарле лакхъяра, кхыча гIулакха цехий коллективашта новкъостал деча хана. Совета членаша чIоагIа гIо ду производственни планаши социалистически декхараши кхоачашдара.

28 шерал тIех ха яланза бIаь итт совгIа болхлой тха контора коллективе болх беш ба. Царех 72 саг — комсомольцаш. Тха-м ветеранаш а ба цортта, хIаьта царна юкъе дикагIбараш — кагирхой хьехамчаш. Царех лархIа мегаргболаш ба № 2 йолча цеха оператор П. И. Воронкова, № 5 йолча цеха токарь А. И. Божко, 9-ча цеха электромонтер С. К. Абзохльдинов, ЦЗЛ машинист Н. С. Галеев, дуккха кхыбараш. Ший къонача коллегашта дала шортта хьаькъал долаш ва къахьегамеи тIемеи ветеран М. А. Гладков.

Иззаморг ала мегаргдолаш да П. Г. Шаталовх а. Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа хинна из 5-ча цехе электромонтералла болх беш ва. ХIаьта хьехамчал дара декхар дизза кхоачаш а ду.

Хьехамчал къонача болхлой профессиональни говзал лакхъеш йола средство лаьрхIа Iац тхо. Цо царна новкъостал ду духовно дегIабахкара, шоай кругозор шерьяра, идейно-политически юкъарча дешарей боарам лакхбара. Масала, ший хьехамча йолча центральни заводской лаборатoре начальника Д. П. Никитинас бакъахьарча наькъа тIа яккхарах Шапова Тумишас чакхъяьккхар болх беча кагирхой школа, парте член хиннай цунах. Цу дикача шин событеца белгалдаьнна дар къонача болхлочоа дIадаха шу.

ХIанз, деррига прогрессивни адамаш советски халкъо фашизм эша а яь Сийлахь-йоккха Котало яьккха 40 шу дизар дезде кийчлуш долча хана, юстара латтац тха совет а. Къонача ноахалца вIашагIкхетараш хул парте, тIема, къахьегама ветераний, хIаьта уж тайпа вIашагIкхетараш боккхача лоархIаме а да.

Ветеранаш юстара бувлац дукхагIча хана кагирхоша мара дакъа ца лоацача сакъердамеча мероприятешта а. Белама сайре дIахьоча комсомольцашца цхьана дакъа лоацаш хилар къаьнара производственникаш а — Р. И. Василенко, И. М. Болатова, Л. П. Чижик.

Ца хьоахадеш дита йиш яц, масала, партийни профсоюзни организацей балха юкъе, партийни профсоюзни собранеш кийчъеча дакъа лацар санна дола ветераний гIулакхаш а. ХIаьта хIанз совето кхы а дукхагIа йоакхо ю общественни производственни гIулакхашка ветераний лоархIам лакхбара, цар опыт могаю.

Цунца цхьана ветеранашта эшарий, царна хьаштдарий йоакхо, терко, уйла ярга а хьож тхо.

Цхьабакъда, дизза диса а теркал ца деш диса а хIамаш да ветераний совета. ХIаьта а уж дIадахара тхоай деррига низаш оарцагIдоах оаха.

А. КАЦЕВМАН,
ПТК ветераний совета председатель.

Доазол дехьара

Эзараш боккхий нах, ма дарра аьлча, даькъазача хьал тIа битаб Японе. Вахара эшарашка бода мах лакхлуш латтача хьалашка тIехь-тIехьа халагIа хул царна шоай таро нийсъе. Болх боацаш бисачул тIехьагIа хьанйца цкъара пособеш сихха кхоачалу, хIаьта лоадам боацаш дола пенсеш кхыметтел дуача хIаманна а тоъац. Консерваторий правительства чIоаггIа хIама техай миллионаш болча боккхийча наха, хьалхагIа царна телаш хинна медицински гIулакхий льготаш дIаяхарца. Общественни мненега даьча хаттараша хьахьоккхачох, дукхагIбола японцаш къоаналах кхераш ба, цудухьа цхьа бахьан доацаш дац, 50 шерал тIех ха яьнна болча японцашта юкъе шоашта етташ бовраш эггара дукхагIа хилар.

СУРТА ТIА: доал деча ЛДП-ес къабеннача Японе гражданашца эхь доацаш лелаеча политикана духьала Токиорча протеста манифестацена юкъе дакъа лоацараш.

Джапан пресс — ТАСС сурт.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЛОАРХIАМЕ А ПОЗИТИВНИ А ГIА БАККХАР

«Церда дунен тIом ца хилийтар, империалисташка герзаш Iоаделга юхатохийтар — из хIанзарча хьалашка вай лаьттан тIара вахар лорадар, — белгалдаьккхад новкъоста К. У. Черненкос, — адамлен исторe социализмана тIадиллад из хала а Iалаьмате боккха лоархIам бола а гIулакх». ХIаьта цудухьа КПСС, Советски правительства, дерригача вай халкъо ший мел дола низаш тIадохийт из исторически декхар кхоачашдара. ХIанзарча этапе цу хьакъехьа керттера дош хинна дIаэттад космоса милитаризаци ца яйтар, герзаш Iоа ца дайтар, ядерни герзаш кIезигдари цул тIехьагIа герзий арсенала юкъера цIендаь уж дIадахари.

Лаьттан тIара машар хьашт долаш мел бараша чIоагIа раьза болаш лоархIаме позитивни гIа баккхар санна тIанйцар КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыко Советски Союза инициативагIа Женеве США пачхаьалкхен секретараца Дж. Шульцаца вIашагIкхетар. Дунен общественносто могабу вIаши бувзам болаш дувцаргдолча а къоастадергдолча а космически ядерни герзий хьакъехьарча советско - американски переговорий предмета а де лерхIарий а даькъе Женеве баь барт.

ЧIоаггIа хьашт долаш тIанйцад дерригача дунен тIа политически обозревателашца А. А. Громыкос даь къамаьл а. Цу хана цо цIаьхха а къаьгга дIайовзийтай Советски Союза принципиальни позици. Кхыча мехкашкарча гIулакхий советски министра къамаьла анализ еш, малхбузен кепайоазоно къаьстта чIоагIа белгалйоах стратегически ядерни герзах дола дешаши гаьна кхетар юкъерча боараме долча ядерни герзах дола дешаши космосах дола дешаш а дувцаш мара дувца йиш яц яха, уж деррига дешаш — цхьа комплекс хилара йола положени. Советски дипломате кулгалхочо цунца дувзаденна хьагучадаьккхад йоккхача масштабагIа йола космически ракетни оборона оалаш йола. ВIашагIкхийттача Штаташка кийчъеш йола планаш агрессивни хилар. Из иштта хьалхадаккханза даргдоацаш дар, хIана аьлча, кхыметтел Женеве барт баь хиларо, хетаргахьа, юхатеха бацар Пентагонера цхьабола дIайха кортош дараш. Военни ведомства кулгалхочо Уайнбергера Женеве вIашагIкхетар ма хиланге а аьннадар, «седкъашкара тIемаш» аьнна цIи тилла йола ший космически программаш дIахо чакхйоахаш хургья США, аьнна.

А. А. Громыко къамаьлацарча цхьаькха цхьан моментa а теркам тIабахийтаб малхбузехьарча комментатораша. Стратегически герзий хьакъехьа переговораш е а барт бе а йиш яц Малхбузен Европе оттадаьчеи СССР-а тIахьожадаь латтачеи гаьна кхетар юкъерча боараме долча ядерни герза хьакъехьара дош къоаста ца деш. Нагахьа санна США дIахо а гаьна кхетар юкъерча боараме дола шоай ядерни средстваш Европе дIанийсъеш-хуле, Женеве дийццача тайпара переговораш яра хьакъехьара дош толхаде тарлу. Из — чIоагIа ший ханнахьа хьалхадаьккха хIама да, европейски континента тIа гаьна кхетар юкъерча боараме дола средстваш дIахо а оттае лерхIаш хилара хьакъехьа США-с дIакхайкадеча хана хIаьта а.

Цу дерригнех хьадоагIар фуд аьлча, из да Советски Союз переговораш конструктивни наькъаца чакхъяха лерхIаш хилар, шийна боагIа шикъ чакхбаккха лоIам болаш а кийча а из хилар. Цун оагIонгахьа — дунен машар безаш дола деррига низаш. ГIулакх хIанз США-га хьежаш да.

БАРТА БОАЛАБЕ МАГАНЗАР

ТIеххьарча хана къаьгагIа хьагучадувл фуннагIа даь а союзникашта ший стратегически концепцеш качйохка гIерташ Вашингтон хилар. Цхьабакъда, НАТО мехкий ерррига правительствaш яц сел боккхача безамца Вашингтоне кийчъяь милитаристски планаш кхоачашъе ловш, хIана аьлча, цар шоай пачхьалкхен къаман хьашташца вIалла тарлуш уж йоацандаь.

ХIанз ВIашагIкхийтта Штаташ шоашта мел могар деш я 1979 шера тIанйца НАТО «ракетни решени кхоачаш а еш союзникашка «шоаш яххар дайтара». ЧIоаггIа низ баьб Атлантикал дехьа воалаш хIанзза США-ра цIакхаьчача Бельге премьер-министра В. Мартенса. Бакъда Вашингтона, кепайоазоно хоам беш ма хиллара, мегадац лакхехьа хьоахаьча натовски решенега хьежжа гIулакхаш леладара из раьза ве. Цул совгIа В. Мартенса визит йолча хана бакъдир марте бельгийски лаьтта оттае лаьрхIа американски ткъамаш дола ракеташ оттаергйоацилга.

Американски газеташа деча тешалах, бельгийски премьер - министра лаьцача позице американски администраци корзагIъяьккхай, из кхераш я «цхьан эIанарагIа хьайоагIача реакцех», масала, ноябрь беттага кхаччалца ший территоре тIа керда американски ракеташ оттаяра хьакъехьара дош къоастаде ца тугаш юхаяьннача Голландех.

Кхетадеш да, Бельгеи, Голландеи позици Вашингтона кхерамеча планашта духьала цар мехкашка дуккхача наха гIоттабьча къовсамца ювзаенна йолга. Ракеташта духьалара болам шерлуш боагIа эггара хьалхара США кердача ракетий парти хIанз дIайоаржаяьча Англе, Итале, ФРГ. Кхы чIоагIагIа эгIазбахаб ФРГ баха нах Хайльбронн (Баден - Вюртенберг лаьтта) яхача города юххе США ВВС базе «першинг-2» яхача ядерни ракета цхьа двигатель ийкхачул тIехьагIа. Цу инциденто хьахьекхар Малхбузен Европах США ядерни плацдарм хилара бола боккха кхерам тIаэтталга.

Из иштта дале а, массанахьа дIадаьржа долча бакъдараша деча тешалах, ший хана НАТО-с могаяь хиннача планех кхоачамбаь Iе вIалла дагайолаш яц ВIашагIкхийтта Штаташ.

Духхьал из бахьан долаш дунен тIа массанахьа баржаш латт Вашингтона ядерни стратегена духьалара болам. Духхьал цунца яшха йоагIаш я цунна тIаувтта халонаш, союзникашка ше яхар дайта а гIерташ, из къаьгга хьагучадаьлар В. Мартенса океанал дехьа визит яьча хана.

ВАШИНГТОНО ОТТАБАЬРАШТА ДУХЬАЛА

Шу долалуш «Чад» яха цIи юха я дунен кепайоазон оагIош тIа ювла яьлар. Гаьнъяьнна конфликт эттача цу африкански мехка сел чIоагIа теркам тIабахийтар хIанз цун къулбехьен районашка йолаш йола событеш яр. Малхбузен пресса деча хоамех, цига айлуш боагIа бокъонца бола граждански тIом хулача дIакхаьча бола. Хиссена Хабре режима духьалара болам. ХIанзарча Нджамена Iаьдалашта духьала тIема операцеш еш йола ялх партизански отряд вIашагI а кхийтта цхьана хьаьй Гукуни Уаддея Къаман цхьоагIон переходни правительства кулгал деш йола Къам мукъадаккхара эснара Къулбехьен фронт.

Чада къулбехьарча хьало чIоагIа сагото ийт Нджамене а малхбузен столицашка а, эггара хьалха Хабре режим регионерча империалистически экспансе кIийле санна лоархIаш йолча Вашингтоне. Из цхьа бахьан доацаш дац: Къулбехьен Чад, центральни къулбаседехьареи районаш санна йоацаш, мехка экономически чIоаггIа дегIадена дола дакъа лоархIаш яр, практически Нджамена доалера яьний.

Аьннар де тугаш йоаца къулбехье «тее» гIерташ, Iаьдалаша бокъонца йола геноцид йолаяь машаре бахача наха духьала. Хабре салташа дукха нах боабу, йохаеш дIайоах юрташ, йох кхийча моттигашка дIайийна хIамаш йола моттигаш йоагаю. Эзараш бола нах шоаш баьхача моттигашкара дIаух, шоаш лийца чубоххар кхераш хьула а луш, лоалахарча мехкашка. Бакъда, къулбехье баха нах деналах бохабе могаргдац. Чаде баха нах ловш бац халкъа духьаларча мехка политически группировкашта юкъера соглашенеш теркал ца а еш, ЦРУ новкъосталца Iаьдал бе делла режимо яхар де.

Чадцашта шоашка садоахийташ дола фо санна эш машар шоашта тIаэттача Iазапах кIалхара бовлара, тIеххьарча бIаь шера ца хиннача тайпара эттача йокъала кIалхара бовлара, социально-экономически дегIаахара тIехьатетта йиш йоаца декхараш кхоачашде болабалара. Цхьабакъда, Нджамена правительства массе оагIорахьара духьале ю къама юкъе барт хилийтара а вIаши нах боабеш юкъеэтта конфликт дIаяккхара а, из бахьан долаш шоай оагIув хьаллоацараша хадданза деш долча тIема - политически экономически новкъосталах пайда а эцаш. Африкански кепайоазон даннех, дIадахача шера алхха США-с деннад Хабре режима 50 миллион доллар гаргга ахча. Чада къулбехьарча событеша кхераьча Рейгана администраце сиха вахийтав Нджамене госсекретара африкански гIулакхашта вола заместитель П. Лаймэн. Цо цига дийцад прозападни режимана деш дола американски новкъостал совдаккхара хьакъехьара дешаш. Хадданза Чада герз тIалаьца латт 1100 французски парашютисти Центральноафрикански Республикера Франце самолеташи.

Империалистически гIозараш фуннагIа а де лаьрхIа да из африкански мохк шоай доала кIалхара ца балийтара. Бакъда, хIанз Чаде латтача гIулакхашта хьахьокх е кхыча мехкарча герза а, е финансови новкъостала а цу мехка халкъа гоама бола нах Iаьдала керте лоаттабе могаргдоацилга.

Е. ЕГОРОВ,
А. СТЕПАНЕНКО,
Б. БОГДАНОВ.
(ТАСС).

Японски калейдоскоп

ГОГОЛА ЯЬХХАЧА ТАЙПАРА

«Аз дийхад шо, господаш, вочарна юкъе а вогIа бола хоам бе. Вайцига ревизор воагIа...» Царел башха эргадаьнна доацача дешашца кийчбора цу визита Нагано оалача префектурерча Намимура яхача йоккха йоацача города мэра заместитела ше култал деш бараш. Мэр ше-м вацар сий деш вола хьаша тIаэцара еча кийчонна юкъе дакъа лоацаш, хIана аьлча кхааш ийдаьд аьнна чувелла набахта воаллар из цу хана.

ДIахо мэра заместитела дийцар Намимуре кастта налогови инспектор кхоачаргхилара Токиора шийга телефонаца баьча хоамах. Бакъдолаш да, шоллагIча дийнахьа городе гучаваьлар тIахьежача башха саго териал вергволаш веце а, геттара гIулакхаца хинна эIамига саг. Мэра цо дIагойтар токийски налогови управлене балхахочун визитни карточка. Кхетадеш да, цо из хIама дaьчул тIехьагIа саг лоархIавянзар цунга документаш хатта.

ДIаходахар истори бокъонца гоголевски сюжета тIа ма дарра. Моттигерча чиновникашкара юхалург е кхаана тийнна 3 миллион иен а яйца, мича вахар ца ховш вайна дIаваьлар эIамига саг.

СПУТНИКАГА ГIОЛЛАРА ГАЗЕТ

1984 шера 13 ноябре «Асахи» яхача эггара доккхагIа долча японски газето толаме чакхъяьккхай газета полоса матрицаш бувзама спутникага гIолла токийски редакцера осакски отделене дIаяхьийтара эксперимент.

Газета полоса сурт чуделлар из информаци цифровой кодаца токийски бувзама станцега гIолла 36 эзар километр лакха нийсса экватора тIа лаьттача «Сакура-2» яхача лаьттан японски искусственни спутникага кхоачаяьча редакционни компьютера чу. Цун антенна юхаенна сигналаш Осаке тIацийцар. Кхо минут яьлча дика къоасталуш дола газетни полоса сурт тIадола пленка «Асахи» газета осакски типографе кхаьчар. Японски газетни индустре эпохальни событи лерхI цунах специалисташа.

Гарггарча хана газетни полосаш космосе гIолла дIаахийтара технинана обработка яра эксперименташ яь а яьха, цунах практически пайда ийбе йолаяла лерхIаш я «Асахи» газета редакци.

ОРГАНАШТА ТРАНСПЛАНТАЦИ ЯРИ БИЗНЕСИ

ТIеххьарча хана «Кайсэйкай» («Юхадийндара общество») яхача акционерни компанегара письмош аха даьннад Осаке бахача жомарашта лазараш долча нахага. Цар тIа я цамогаш болча наха жомараш дохкилга вIаштIехьдаккхара хьакъехьара предложенеш. Из гIулакх дайта безам бараша де дезар да «Кайсэйкай» кассе ялх миллион иен дIачудалар.

Башха дукха къахьегa а дезанзар, цу бизнеса хьакъехьара деррига довзара. «Кайсэйкай» контора осакски клинически больницана уллув я. «Юхадийндара общества» делецаш цигарча хирургашца барта бахаб жомарашта трансплантаци яра йола частни операцеш яра даькъе. Цхьабакъда, нагахьа санна законо байнача наьха жомараш кхычарна догIа бокъо луш яле, «Кайсэйкай» догIа лерхIараш дийнача донорий жомараш да. Баь барт ба 2 миллион иен операцеш еча хирургашта тела, кхы 2,5 миллион — донора, вож юхедисар «Кайсэйкай» делеций киса доа.

ХIанз яь цу тайпара операцеш ерригаш а ялх я. Жомарий донораш ба къулба-малхбоалехьарча Азера иммигранташи во нийсденна шоай дезалий хьалаш тоадара жомараш дохка дагадеха японцаши.

А. ЛАЗАРЕВ,
АПН соб. корр.
Токио.

МОСКВА. Центральни телевидене съемкаш яь яьннай кагирхойи студентийн XII Дерригдунен фестивала советски кийчон комитето СССР Гостелерадио кагирхошта йолча телепрограммай Керттерча редакцеца цхьана вIаштIехьъяккхача «Салют», фестиваль!» яхача циклацарча эггара хьалхарча йоккхача телевизионни программана.

Циклана юкъегIоргья фестивальни болама исторех, бе-беча мехкашкарча кагирхоша машар бахьан долаш лоаттабеча къовсамах, Москве хургйолча вай планетерча кагирхой форума еча кийчонах дувцаш йола передачаш.

Хьалхарча передачана съемкаш еча дакъа лаьцар ЧССР фестивальни клуба активисташа, МГУ студентий интернациональни группаша а БАМ-а къонача болхлоша а, общественни делателаша, артисташа.

СУРТА ТIА: фестивальни программана съемкаш еча.

А. ШОГИНА сурт. ТАСС фотохроника.

ШКОЛЬНИ РЕФОРМА— МАССАНЕ ЮКЪАРА ГIУЛАКХ

ДЕШАРХОЙ КЪАХЬЕГА IОМАБЕ

Юкъарча дешарен профессиональнии школа реформа керттера лостамаш чIоагIа раьза хинна тIайийцар Аргунски № 2 йолча юкъерча школа коллективо.

Дешархой къахьега Iомабара оаха къаьстта йоакхо ю тоьал ха я. 1981-ча шера денз производственни къахьегаме дакъа лоацаш да тха школера бераш. Школанеи Грозненски швейни объединенеи юкъе даь договор да. Объединене декхараш тIайийцад 12 производственни единица чуйоагIача 1 агрегата болх вIаштIехьбаккха, школа кроянца, таьца, маьхашца, кхыйолча эшача материалашца Iалашъе, дешархой къахьега мах доагIар, цар баьча балхага хьежжа, хьатела, иштта кхыдараш.

Школа декхар тIайийцад чIоагIъяьча ГОСТ-ашеи техническа хьалашеи дIа ма деххара продукци кийчъе. Цу договорагIа диъ шера, хIара шера дукхагIа а теташ, маIача наьна чухьнахьа дувхаду барзкъаш тийгад дешархоша. Цар мел кийчъяь продукци брак йоацаш чакхъяьннай.

Профориентаци дикагIа яра тIадерзадаь хIара шера 9 — 10 классашкарча йиIигашца Грозперча швейни объединене. Аргунерча ателье экскурсеш вакхйоах. Дешархошта хьалхашка шоай профессех къамаьл ду специалисташа, объединене, ателье болхлоша. Школа чакхъяьккха йоаллаше йиIигашта дIалу говзал караерзярах дола удостоверенеш.

ХIара шера школо арахецача 30 — 50 йиIигах дукхагIбараш хIамаш тегача предприятешка болх бе бус. 9 — 10 классашкара цхьабола кIаьнкаш автоделo Iомадеш ба. Цу гIулакха автокласс хьайийллай оаха. ХIара шера из чакхйоакх 18—27 дешархочо, хIаьта царех цхьабараш Аргунерча а тха районерча кхыча транспортни предприятешка а болх бе бус. Цхьабола дешархой «Пищемаш» завода цехашка слесарни гIулакх Iомадеш ба.

ДIадахача шера слесарни гIулакх Iомадеш хинна 9-ча класса дешархой аьхки заводе болх беш хилар машиний узлаши оатхалаши вIашагIъехкача цехе.

Профориентаци еча оаха эггара хьалха коггIортолга ю производственни коллективех. Уж я «Пищемаш», шекар доаккха заводаш, дулха комбинат, ТЭЦ, ДСК, «Южный», «Шалинский» яха совхозаш.

Каст-каста школе хул къахьегамеи тIемеи ветеранаш. Цар дувц шоаш хьабенача вахара наькъах, къахьегамах. Царца хулача вIашагIкхетараша гIо ду кагирхошта гIалат ца боалаш вахара нийса никъ лаха. Юхьанцарча классий дешархошкара дIайолаю тха школе профориентаци. Масала юхьанцарча классий хьехархочо, халкъа просвещене отличника В. А. Стебловскаяс ший дешархошца чакхъяьккхар «Деррига балхаш дика да, хьайна безар лаха» яха хьайийлла урок. Цига хьийхабар берий дай-поаной, шефаш, къахьегама ветеранаш, Аргунерча тайп-тайпарча доакъой специалисташ. Бераша беча балха мах беш яр жюри. Цунна юкъе бар «Шалинский» совхозера цIихеза свеклаш лелаер Энглазова Совхунт. Аргунерча ателье заведующи А. Аллахвердин, шофер М. Кагиров, кхыбараш. Берий балха тIехдика оценка елар цига хиннараша.

Хьехархо-методист йолча Е. Котиевас, хьехархочо А. Нагорнаяс обществоведенеи Советски пачхьалкхен бокъонийи лардий уронашка массайолча оагIорахьара тохк боахама доал дара боарам, дIаяхача пятилеткашка производственни предприятешта карагIдаьннарашка хьож.

Профориентаци чакхъяхар духьа моттигерча материалех пайда нийбу химе хьехархочо, халкъа просвещене отличника Л. В. Висловас.

Шекар доаккхача завода а школана а уллув я ПТУ-30. Цо кийчбу цу завода лаьрхIа аппаратчикаш, «Пищемаша» лаьрхIа токараш, иштта кхыбола специалисташ. Дукхьал дIадахача шера тха 16 дешархо дIайийцав цу училище уж говзалаш Iомае. Аргунерча предприятешкара дукха болхлой а специалисташ а тха школа выпускникаш ба. Цудухьа тхона низкъала дац тхоаш долча производстве хьалхалаттараш, новатораш, специалисташ хьеха.

Тха дешархой болча каст-каста боагIаш а цар беза хьаьший а ба партеи къахьегамеи ветеран, дулха комбината болхло Е. Саранцева, тIемеи къахьегамеи ветеран, «Пищемаш» завода болхло П. Пинаев, цу завода партторганизаце секретарь, тха хинна дешархо Р. Чинхоева, иштта кхы дукхабараш.

Оаха мел даьр а деш дар а Iалаьмате дика хIама да кхувш йоагIача тIехьенна къахьегам безабалийтара, цхьабакъда, кIезига школа реформаца дувзаденна да из декхар ма доагIара кхоачшдара. Из кIезига да тха выпускникаш ПТУ яьккхараш санна балха моттигашца Iалаш ца беш хилар а. Царга къаьстта ха йоакхийт болхлой ученикаш болаш, тIаккха мара разряд а яле, болх бе дIаболабалийтац уж. Автодело Iома а даь удостоверени долаш болча тха выпускникий бокъо яц транспорт лелае. ГАИ экзаменаш дIаяла е кхы а дIахо деша дезаш хул уж автотранспортаца болх бара бокъонаш хьаэцара.

Школе хьехаш дар дешархочо шийна еза говзал харжара йола нийчо мара яц хIанзарчоа. ХIаьта тахан дош иштта латт: школа декхарийла я ПТУ-на нийсса дешархошта говзалаш караерзайтен уж балха дIанийсбен. Из гIулакх иштта вIаштIехьдаккхара хIанззе а кийчдала деза.

Дешархой профессиональни кийчбара хьалаш Iалашде декхарийла я базови предприятеш, хIаьта юххьанцарча классашка денз дийза даргдоацар да 9 — 10 классашка караерзаергйолча профессех бола йоарга кхетам лулга. Цунца дувзаденна дукха а школьни дешаш да партийни, советски органашка, шефаш йолча организацешка гIолла къестаде дезаш.

Школа таро яц 4 — 8 классашкара дешархой хIама хьадара тIаберзабе. Цхьан хана посылка яьшкаш е, аьнна дагадехадар тхона, бакъда, эшача материалаца школа Iалашъергйола организаци кораяцзар. Цул тIехьагIа лаьрхIар тарни яьшкаш хьас. Цох а хIама хиланзар. Эггара халагIа дола гIулакх хиннадар дешархой материалашца Iалашбергбола заказчикаш лохилга.

Цхьаькха а да тахан, тха бехкагIа доацаш, ца деш дусаш. Мастерскойши къаьстта йола кабинеташи дешара эшача оборудованеца Iалашъюлац, тхона эшар Главснабе ца хилар бахьан долаш. Розничнi торговле хул уж, бакъда, кара ахча дIа ца делча цар хьахецац.

Дешархой Iомабара тхоай автомашина а яц тха. Лоацца аьлча, къоастаданза даргдоаца дешаш дукха да, партийни, советски, общественни органашца цхьана гаргарча хана уж къоастаде а болх нийсача наькъа тIа баккха а тхоай карргья, аьнна хет сона.

Н. ТИМИРСУЛТАНОВ, Аргунерча № 2 йолча школа директор.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ КЪОВСАМА ФРОНТАШКА

КЪАХЬЕГАМ СОЦИАЛИЗМЕ: БАКЪДАРИ ХАРЦДАРИ

Социализме моллагI а саг мел маьхе ва хьагойташ бола бустам из хьаваьйна моттиг, цун банкера счет яц. Саг дика, во хилар къоастадеш дола хIама да цо хьега къа, юкъарча гIулакха юкъе цо лоаца дакъа. Циггара хьадоагIаш да, сага ше мел дика ва хьагойта йиш йола никъ из хиларах тарра, къахьегамцара гIулакх кердача тайпара хилар.

Свердловски Нижний Тагили яхача городашкарча бархI предприяте къахьегамцарча гIулакха темах хоаттам баьб. Хьаттача болхлоех 90 процент бараша жоп деннад, тхоай балха раьза да тхо, хIана аьлча хьисап эшаш, творчески ба из аьнна. Къахьегам обществана эшаш хиларо, мехка экономически потенциал совъяккхараи вахара боарам лакхбараи из лоархIаме хиларо совбоах балхацара безам. Уж даннеши Горьковски областерча предприятешка даьча тохкамех хьахиннараши цхьатарра да: хаттараш даьрех 85 процент бараша жоп деннад, эффективно къахьега гIерташ шоаш хилар эггара хьалха обществa беррнгача члений вахара хьал тоадара декхарца дувзаденна да аьнна.

Ераш да хIаьта Галла яхача округерча (ГДР) шин химически предприяте даьча хаттарех хьахиннараш. Ешнаяр къахьегамцара гIулакх дикагIа хьа сево хьокх аьннача хаттара долча жоиий варианташ: «дика болите обществана пайда беш а хьо цунна эшаш а бола болх», «керттердао — алапи, амма болх обществана эшаш хилар а ма дий лоархIаме», «моллагIа бола болх дика ба, нагахь санна пунах мах дика лой». Фактически хаттараша чулаьцача наьха дий даькъах кхаь даькъо хьалхарча плане оттабир общество дегIайоаладаьра бола ший къахьегама лоархIам.

Социалистически дунен тIа долаш дарий лоархIам лохбе гIерташ, Малхбузехьа дувц, цар яхачоах, прогресс дIахьалхашкахьа кхувлаш йолча «паргIатача конкуренце социализмал тIехдарех». Цар дувц, паргIатача къовсама наькъаца гIулакх эргадаьккха тоадара йола стимул социалистически мехкашкарча къахьегамхой йоацаш я яхаш.

Сеца бакъ да, капитализмо бокъонца наьха кортошна чуйихьай «къовсама уйлаш». ТIаккха малагIча тайпара я уж уйлаш? «Американски вахара хьисап» яхача книжка тIа американски тохкамхочо Эшли Монтегос язду: «Американски вахара хьисапа принципех цаI я конкуренци. Цун эггара цхьалханегIа йола формула латт: хьайцарчул тIехвала, кхы меттел хьайцарчоа а цун дезала а Iайха леладечох зе даргдале в. Даьлча фуд хIаьта, из-м хьа гIулакх мичад. Хьай дезал ма бий хьа, Iа уйла е а езаш».

Социализмо могийташ дац яхь лелаяр? Да, цо-м ше хьа а ду яхьа эшаш дола хьалаш. Тахан цунна юкъе ба мехка ерригача вошал долча республикашкара миллионаш бола нах. Цун лоархIаме характеристикеи башхалон я социалистически къахьегама яхь новкъосташа дечча тайпара вIаши гIо дара ларда тIа латташ хилар, из коллективизм йоаллаш хилар. ХIана аьлча, юв цар я хIаравар духхьала шийга фу дулургда къаьгга дIагойта гIийрта ца Iеш, из толаме чакхдалар цхьаболча наха е группашта эшаш хинна ца Iеш, ерригача обществана эшаш дола гIулакх де кхычарна гIо де гIерташ волча уйлаш цхьатарра йолча наьха общество.

Социализмо къахьегара йолча бокъонца Iалашву общества хIара член. ХIаьта из духхьала низткъа вахара эшашдараш Iалашдергдолга къахьегама йола бокъо хинна Iац. Эггара хьалха из я квалифицированни, творчески, образоване, квалификаце боарамга, сага хьашташка хьежжача къахьегама йола реальни бокъо.

Социалистически вахара хьисапа, къахьегамцарча кердача гIулакхий из оагIув, шеко яц, хьоахаяп Малхбузен идеологически центрашкарча харцдараш дувцара болча специалисташа. Цунах ца дувцийташ сецабу уж капиталистически мехкашка бе болх боацаш бараш тIатIа дукхагIа хулаш латташ хиларо. Цудухьа, «паргIатача дуненна» реклама еш, цар дагалаьцай социализма мехкашкарча «лоалла латтарий къахьегамах» йола тезис. Масала, «Ю. С. ньюс энд Уорлд рипорт» яхача журнала тIа аьннад, социалистически мехкаш «дуненна хьалха долх цига миллионаш болча нахага низагIа къахьегийташ хилар бахьан долаш».

Шоай бIеха гIулакхаш къайла дахьара эггара фантастическегIа бола оапаш бувцар керда прием яц «психологически тIема» специалистий. Цхьабакъда лоалла оттабьарий къахьегам из бокъонца долаш дола хIама да, эггара хьалха США а долаш, дуккхача капиталистически мехкий вахаре. Массанена а ховш дола хIама да Мексикера, Сальвадорера, Гаитера, Гватемалера, кхыча мехкашкара цига хьаихача болхлой — иммигрантий гIулакхаш трагически хилар.

Из дилла ше хиннача тайпара дола лоал да. Цунах дувц американски пресса ше а. «Долчча бесса аьлча, болхлой низа Iалаьмате шерача къайлагIча рынке бохкаш а нийбеш а бола лаьш хиле дIаувтт» «тIаьда бовкъаш» — яздора «Нью-Иорк таймс мэгэзин» оалача журнало. Иштта да хIаьта «Нью-Иорк таймс» яхача газета цIи хезача обозревателa Джеймс Рестона хеташдар: «...Из я, хетаргахьа, миллионаш болча наьха вахарах меттел, иштта социальни Iалашон махи балхаален боарами санна йолча социальни проблемех а хьокхалуш хиларагIа чIоагIа кегаенна йола вай мехка хьалхашка латта наьха а политически а проблема».

Иштта я бокъонца йолаш йолча социализма хьалашкарча «лаьй къахьегамах» дола харцдараш империалистически пропагандана сенна эшаш хиннад хьахьонхаш йола факташ.

В. СМОЛЯНСКИЙ, философски Iилмай доктор, СССР Iилмай Академерча доазол дехьарча идеологически боламий проблемашта йолча Iилман совета председатела заместитель. (АПН).

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ДИКАЧА НАХАХ

Заманца гIа боахаш

БархI класс чакхъяьккхачул тIехьагIа бера хана денз шийна дезаденна хинна гIулакх каралаца лаьрхIар ХIажара. Из деша яхача профтехучилище дукха яр из сайна хIамаш тегачун говзал езаенна йола йиIигаш. ЦIагIара бараша а къоабалийр из говзал. ХIажара из гIулакх дукхача хана денз дезаденна долга а ховш.

Сиха дIадахар училище деша яьгIа шераш. Дуккхадар Iомадир ХIажара цига, кхетадир хIамаш тегачун болх йоккха говзал эшаш болга.

1980-ча шера кхыболча выпускникашца цхьана Назрановски трикотажни фабрике балха яхар Медова ХIажар. Хьалхарча деношка денз цеха вахаре дакъа лаца йолаелар из.

ЗIамига йолча хана денз хIама довза гIерташи нахаца Iимерзеи йолча йоIо дукха ца говш хьоашал тессар цехе болх беш болча мехкаращца. Царца дагаювлар, увза ца луш эшшача гIо дар дехар.

Шс каралаьца гIулакх тIехдика кхоачашдеш хиларах тарра, производстве хьалха латташ йола Медова тахан хьокхам луш я шийца къахьегаш бараштa.

ХIара сменагIа 115—120 процент план кхоачашъю цо. ХIажар юкъе йола бригада цхьайтталагIча конвейер тIа къахьегаш я. Цига тег берий трусикаш, маIача навха майкаш, чухьнахьа дувхаду барзкъаш, кхыйола хIамаш.

— Тха болх а кхыча участкашкара бар сапна бехктокхаме ба, — йоах ХIажара. — Оаха арахецача дуккхача изделешта юкъе берашта лаьрхIа яраш а ма йий. Цудухьа чоалханегIа да тха декхар. Берашта къувларг дола овнаш хилийта йиш яц, кIадай бос къерда беза.

ХIажар чIоагIа йоккхий ю ахкан замалахьа шоай фабрика тийга хоза майкаши трусикаши тIаювхаш дола бераш бIаргадайча. Цо дог ураоттаду цун кхы а дикагIа къахьега.

— Тха бригаде а ерригача фабрике а дукха ба дика, хьаьнала къахьегаш бола нах. Бакъда, болаш ба цхьаккха бехктохкам ца кхетабеш болх бераш а. Уж сатувсаш хул сихагIа смена чакхъяларга. ХIаьта уж сапна бола нах юкъе хилар бахьан долаш бригадана меттел, ерригача фабрикана а зе доал: тха продукци во могаю, цхьайолча хана фабрике, брак а йий изделеш юхакхухьийт, фабрика план кхоачаш ца еш юс.

Iалаьмате повкъа хет ХIажара уж санна дола хIамаш, дог лаз цун производствах.

— Тхоашта лайча хоза а дика а хIамаш тега ка ма йоалий тха, — йоах цо. — Вай мехка тайп-тайпарча городашкареи юрташкареи фабрика цIерагIа кIезига ахац баркал оалаш каьхаташ. Цудухьа тхо декхарийла да хIамаш кхы а дикагIа тега.

ХIажара чIоагIа дукха деза ше каралаьца гIулакх, цунцара къаста дага а яц. Цудухьа хIара денна ший говзал лакхъе гIерт из. ХIанз кхоалагIча разрядагIа болх беш я Медова.

Дика общественница а я ХIажар. Цо йоакхо ю: ханнахьа сатирически листок кийчъеча, «Комсомольски прожектора» рейд чакхйоаккхача, пенгазета арахецача дакъа лоац, керда балха баьхкараштa гIо ду...

ДукхагIболча кагирхошта санна эстрадни музыка еза ХIажара, мукъача хана классически литература дешаш хул, хIаьта геттара дукха деза къаман халхараш.

А. МАЦИЕВА.

Украинера Морис Тореза халкъа музей

Ткъо шу хьалха потомственни шахтера французски а дунен халкъашта юкъерча а болхлой болама гIорваьннача деятела сийна город Торез аьнна цIи хийцар Чистяково оалаш хиннача Украински шахтерий города. Городе баха горнякаш болабелар шоай города цIи еннача йола материалаш гулъе сага вахарахи гIулакххехи Иштта хьахилар Морис Тореза халкъа музей. Шин эзар совгIа экспонат я цу чу хIанз, 360 я царех СССР доттагIаша Францера яйта. Царна юкъе да дукха сурташ, Тореза къамаьлаш тIадола дукха грамзаписаш, Франце пролетариата кулгалхочун книжкаши брошюраши, удостоверении из дукхазза хийржача республика парламента члена жетони.

ЛаьрххIа раздел я музее «СССР — Франци» яхача общества гIулакхашта хетаяь. Цун экспозицешта керте яздаь да гIордаьнна дола Морис Тореза дешаш: «Французски халкъо цIаккха а, цIаккха а бергбац Советски Союза духьала тIом».

Дуккхача наха йовзаш я музей. СССР дуккхача районашкара итташ эзараш бола нах ихаб цига, иштта ихай доазол дехьарча мехкашкара делегацеши къаьст-къаьста бола туристаши. Укхаза хиннаб Морис Тореза къонгаш — Жани Мориси.

Яков УШЕРЕНКО. (АПН).

ФЕХИЛА

НаькъагIа лелара правилай 133 пункте дIаладаь латт: ший моттиг йита е транспортни средство латтийта дIаваха мегаргва водитель, нагахьа санна транспортни средство ши-шегIа йолалургйоаца а водитель тIавоацаш кхычо цунах пайда эцаргбоаца а гIулакх даьдале.

Цхьабакъда, из теркалдеш бац цхьабола водителаш: автомобилий наIараш дIакъувлац, дIаюгаргйоацача тайпара оттабац чIега, кхыйола устройство.

Массехк ди хьалха Г-24 яхача, 1570 автоколонна доалахьарча легковой автомашина водитель М. Торшхоев город Грозне Заводской районерча универмага хьалхашка, бIарглокхаш саг воацаш, машин дIа а оттаь, ше тика чу дIачувахав. Шаьла района Автуре ваха цхьаннахьа а болх беш воаца Джабаев Майрбек, менна веха а волаш, паргIатта, машин а лаьлла вахав. Грозпера Советски районе бодача наькъагIа кювета чу а кхесса тIакIалтIаьккхай цо машин. Цига тайп-тайпара човнаш хинна вола М. Джабаев больнице вихьав. Цхьабакъда, пигара араваьлча закона хьалхашка жоп дала-м дезаргда цун.

Керда шу хьахинначул тIехьагIа денз транспорто дукха бераш лозаду наькъашка. Масала, Малгобекски районе. Долакоара кIаьнк Мамедов Хаваш гув тIара соалоз чухехкаш ваьллав машинаш лелача наькъа тIа ЮтIакхаччалца. БоккхагIчарех цхьаьне а аьннадац кIаьнкага цига соалоз хехкар кхераме долга. Юххера а хьайоагIача Г-53 яхача, «Малгобекский» комсий совхоза доалахьарча, А. Яндиева лехкаш хиннача автомашина тIаккхийттав кIаьнк, чIоагIа лоза а веш.

Деша даха ха йоацача берий учрежденешка хинна «Баьццара ала» яха цIи йола хьажар - конкурс чакхъяьннай республике. Цун программана юкъе дар бераш наькъагIа мишта лела деза Iомадара зIамига транспортни майдаш а яь, наькъагIа лелара правилех лаьца тайп-тайпара профилактически мероприятеш чакхйоахилга. Хьажаре - конкурсе хьинаре дакъа лаьцар Грозперча Заводскойи Старопромысловски районаша а хIаьта иштта юрташкахьарча районаша а — Гудермесски, Шелковской, Сунженски, Урус-Мартановски, Малгобекски, Назрански, Грозненски. Яхье толашагIбараштa ахчан премеш елар, хIаьта ерригача берий учрежденешта — педальни машинаш.

ДIадахача кIирагIа (10 январера 17 январе кхаччалца) 17 автоавари яьй НГIАССР наькъашка, 9 саг ве а вувш, 11 сага човнаш а еш.

НГIАССР МВД ГАИ.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Пачхаьалкхен страховане управлене дIахойт, лозадаь а лазарах а хьайба денна моттиг хуле а аьнна, юртий Советий хIара боахам дIаязбаьча книжкага Госстраха органаша ях бутт а кхы тIех а ха яьннача доахан, шу а кхы тIех а ха яьннача говрий учет чакхйоаккхаш хилар.

Дагадохийт оаха, страховой моттиг нийсъелча хинна зе юхаметтаоттадергхилар, нагахьа санна денна хьайба юрта Совета боахамаш дIаяздеш долча книжка тIа а цуига хьежжа страхователий списка тIа а дIаяздаь дале.

ТЕЛЕВИДЕНИ

22 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Вступление». Художественни фильм.
10.05 — ДIалонх дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата Л. Амбарцумяна (чIондарг).
10.30 — «Юха цIаькха а дешаш». М. Горьке цIерагIча Ленинградски академически Донихача драматически театра фильм-спектакль.
11.55 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — 1905 — 1907 шш. Россе хиннача революце 80 шу дузаш. Телевизионни документальни фильм: «Укхаза, ЦIеча Пресне».
15.15 — «Говза кулгаш».
15.45 — Тха корреспонденташа дувц.
16.15 — «Кердадараш».
16.20 — И. Бах. Фа мажора концерт.
16.40 — Мультфильм.
16.45 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. 15 км. МаIа нах. Австрера передача.
17.45 — «Илли оал Эрнст Буша». Телевизионни документальни фильм (ГДР).
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Iилмен вахари».
19.30 — «Бек арфа». Фильм-концерт.
19.45 — 1905 — 1907 шш. Россе хиннача революце 80 шу дизарга. «Броненосец «Потемкин» яха художественни фильм (1925 ш.).
21.00 — «Ха».
21.35 — «Вай уж наькъаш дицдалийта йиш яц». Поэзи. С. Гудзенко.
22.00 — Балетах.
23.20 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Алхха цхьа мугI». Пермски ГРЭС хьаярах дола телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.45 — Природоведени. 2-гIа класс.
8.55 — «ГIаьн хьунах промышленни переработка яр а пайда эцар а». Iилма-довзийтара фильм.
9.15, 13.10 — Французски мотт. Хьеха 1-гIа шу.
10.05 — ПТУ дешархошта. Эстетически кхетам балар. Массе а оагIорахьара саг дегIаволавар. 1-гIа передача.
10.40, 11.40 — Физика. 8-гIа класс.
11.10 — «Шахматни школа».
12.10 — Истори. 9-гIа класс. В. И. Ленин — Октябра баьчча.
12.40 — Географи. 5-гIа класс.
13.40 — «Хар — низ». Телевизионни журнал.
14.25 — М. А. Шолохов. Вахареи кхолламеи оагIонаш.
15.25 — «Кердадараш».
16.55 — «Ленинца яьнкха минут». Документальни фильм.
17.05 — «Лоаман Iуйре» яхача альманаха обзор (гIалгIай меттала).
17.20 — «Грипп — из кхераме да». Фильм.
17.30 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (нохчий меттала).
17.45 — Киножурнал.
17.55 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.15 — В. А. Гранаткина хетаяь дунен халкъашта юкъера футболах йола къонахчар турнир. Бельге сборни — Франце сборни. 2-гIа тайм.
18.55 — «...Ялхайтта шу даьннеи бокхагIеи».
19.40 — «Бийса даькала хийла шун, бераш!».
19.55 — В. А. Гранаткина хетаяь дунен халкъашта юкъера футболах йола къонахчар турнир. СССР-1 сборни — ФРГ сборни. 2-гIа тайм.
20.35 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. Трамплина тIара кхувсабалар. Австрера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Ира урхе» яхача телевизионни художественни фильма премьера.
22.50 — «Кердадараш».

23 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Ира урхе». Телевизионни художественни фильм.
9.50 — «Путешественникий клуб».
10.30 — «Броненосец «Потемкин». Художественни фильм.
12.00 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «ДезтиъалагIча шерашкара коммунисташ». Телевизионни документальни фильмаш.
15.40 — «Массанешта йола стадион».
16.10 — «Кердадараш».
16.25 — «...Ялхайтта шу даьннеи бокхагIеи».
17.00 — Лыжни спортах йола дунен чемпионат. 5 х 5 км. эстафета. Кхалнах. Австрера передача.
18.40 — Д. Кабалевский — «Iуйрени, бIаьстани, машарен иллеш».
18.15 — «Вай беш».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
19.05 — Хоржамашта накъадолхаш.
19.25 — «Iуйранара обход». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Неру» яхача документальни фильма премьера. 1-гIа фильм. «Оттар» (СССРи Индии).
22.40 — «Тахан дунен тIа».
22.55 — Илли оал Яак Йоалеи Марью Ляяникеи.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.15 — «Хлореллас доттагIий лех». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Географи. 7-гIа класс.
9.05, 13.10 — «Немций мотт». Хьеха 1-гIа шу.
10.05 — Истори. Ленински «Искра».
10.35, 11.40 — Юкъара биологи. 9-гIа класс.
11.05 — «Дезали школен». Телевизионни журнал.
12.10 — Истори. Капиталистически фабрика.
12.40 — Музыка. 4-гIа класс. А. П. Бородина кхолламцара турапалера сурт-сибаташ.
13.40 — Астрономи. Галактикаш.
14.10 — Советски изобразительни искусствера В. И. Ленина сурт-сибат.
14.40 — А. Гайдара вахари книжкаши.
15.25 — «Кердадараш».
17.00 — Школьникашта. Кинопрограмма.
17.30 — «Гаргара нах», М. Лермонтова цIерагIча республиканаски эрсий драматически театра спектакль.
19.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.20 — «Закон. Бокъо. Мораль».
19.50 — «Къоал». Документальни фильм.
20.10 — «Бийса даьиъала хийла шун, бераш!».
20.20 — Баскетбол. Кубнаш яьхачар кубок. МаIа нах. «Жальгирис» (Каунас) — «Ландесгир» (Австри). Каунасера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Фруза». Телевизионни художественни фильм.
23.00 — «Кердадараш».

РАДИО

22 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Симфонически музыка
9.15 — «Производства резерваш. Мишта пайда эц царех» (нохчий маттала).
9.30 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
16.01 — Миллионий ленински университет. «Пятилетка чакхйоалаш латтача хана». Беседа (гIалгIай меттала).
16.16 — Производства хьалха латтараштa. Концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Хьайбаш леладар— ударни фронт. «Фермай продукци дукхагIа хилийта» (эрсий меттала).

23 ЯНВАРЬ.

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Долгов Юре иллеш (нохчий меттала).
11.15 — «ШозлагIа чанхйоахача ресурсех пайда мишта эц?». Корреспонденци (гIалгIай меттала).
11.30 — «Керда илли довзий шоана?» Музыкальни передача (гIалгIай меттала).
15.15 — «Барт болча дезале» (гIалгIай меттала).
15.30 — «Ден темашта» (эрсий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
16.01 — Дунен халкъашта юкъера хьал (нохчий меттала).
16.15 — Концерт. (нохчий меттала).
16.40 — «Депутат — сий дола цIи». Очерк (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Доахан Iангара дахара — таркон йоакхои» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «Диско», «Арсенал» ансамблей выступлени.
17.39 — Концерт--вальс.
18.16 — М. Сулаева стихашта даьха иллеш.
18.44 — Нохчийи гIалгIайи музыка.

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грозпеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Iуйрнйна дохк а доаллаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике —4 +1, Грозне —1 +1 градус йолаш хилеи тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча хана лоа а делхац, тайп тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 15—20, дийнахьа 3—8 градус йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02024. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 370.